

Evaluatie GSB

Provincie Noord-Brabant

Samenstellers
Drs. F. van Bussel
Drs. M. Sturm

24 september 2008

Provincie Noord-Brabant

Evaluatie Provinciaal GSB-beleid

INHOUD	Blz.
Samenvatting	3
1. Inleiding	4
1.1 Opdracht	4
1.2 Werkwijze.....	4
1.3 Leeswijzer.....	5
2. Evaluatie	6
2.1 Evaluatie Bestedingsprogramma Sociale Veiligheid B5 (2005-2006)	6
2.2 Uitkomsten evaluatie door Commissie Van Twist	7
2.3 Effecten van het GSB III van het rijk.....	8
2.3.1 Voortgang van het gevoerde beleid.....	9
2.3.2 Brabantse steden in vergelijking tot het G31 gemiddelde	9
2.4 Conclusies	10
3. Ontwikkelingen	11
3.1 Grotestedenbeleid (GSB III)	11
3.2 Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing (ISV II)	12
3.3 Wijk aanpak	12
3.4 Sociale Veiligheid	13
3.4.1 Bestuursakkoord.....	13
3.4.2 Landelijk dekkend netwerk veiligheidshuizen	13
3.4.3 Verbreding naar zorg.....	13
3.5 Brabantstad.....	14
3.6 Conclusies	14
4. Toekomst van het GSB-beleid	16
4.1 Varianten.....	16
4.2 Advies	18
5. Conclusies en aanbevelingen	19
Bijlage 1 analyse MTR GSB voor B5-steden	20
Bijlage 2 Resultaten per stad en per project	27

Samenvatting

Deze rapportage geeft antwoord op drie vragen, namelijk:

1. Welke activiteiten zijn uitgevoerd door de B5-steden in het kader van het bestedingsprogramma sociale veiligheid 2005-2007 en waaraan zijn de middelen die de provincie daarvoor ter beschikking heeft gesteld, besteed?
2. Welke maatschappelijke effecten hebben de provinciale inspanningen in de afgelopen periode opgeleverd? Wat was de meerwaarde?
3. Welke visie is er op het toekomstig provinciaal provinciale GSB 2009-2011. Welke trends spelen binnen regionale samenwerkingsverbanden en welke visie op leefbaarheid in verstedelijkt gebied past daarbij?

Om deze vragen te beantwoorden, zijn de rapportages van de steden en hun financiële verantwoording geanalyseerd, aangevuld met gesprekken. Ook de evaluatie van provinciaal GSB-beleid door de commissie Van Twist en de MTR van het GSB III van het rijk zijn in de evaluatie betrokken. Om te komen tot een samenhangende visie op de toekomst van het GSB-beleid spraken we vertegenwoordigers van de B5 en M7 gemeenten, ambtelijk vertegenwoordigers van provincie en Brabantstad en de verantwoordelijke gedeputeerde, alsmede enkele statenleden. Tijdens een werkconferentie op ambtelijk niveau verkenden we mogelijke varianten voor de toekomst van het provinciale GSB-beleid.

Alhoewel niet alle projecten binnen de gestelde termijn het beoogde resultaat opleverden, beoordelen wij de ontwikkeling van het Noord-Brabantse GSB-beleid als positief. We formuleerden vier hoofdconclusies en een aanbeveling over het GSB-beleid in Noord-Brabant.

1. Op projectniveau zijn met de inzet van GSB-middelen voor een belangrijk deel de beoogde resultaten (output) bereikt. In een aantal gevallen was het tempo van realisatie langzamer dan bedoeld en in enkele gevallen moesten de doelstellingen tussentijds neerwaarts worden bijgesteld. De kwalitatieve doelstellingen, zoals het verbeteren van samenwerking, zijn voor het belangrijkste deel wel gerealiseerd.
2. Over de effecten (outcome) zijn op projectniveau geen eenduidige conclusies te trekken. Voor enkele projecten geldt dat de indicatoren die waren geformuleerd om de outcome vast te stellen, zich inderdaad in de gewenste richting hebben ontwikkeld. Voor de meeste projecten zijn de gegevens over de effecten niet bekend of kan de relatie tussen output en outcome niet eenduidig worden vastgesteld.
3. Kennisdeling en het uitbreiden van de reikwijdte van projecten (het zogenaamde trickle down effect) heeft nog weinig gestalte gekregen. Het versterken en faciliteren van deze kennisdeling past wel bij de rol die de provincie voor zichzelf ziet.
4. De projecten die zijn ondersteund, passen goed bij landelijke ontwikkelingen op het gebied van sociale veiligheid en zijn stevig ingebed in het gemeentelijke integrale veiligheidsbeleid.

Voor de toekomst van het GSB-beleid namen we een aantal varianten in beschouwing, zowel naar inhoud als vorm. Inhoudelijk overwogen we het blijven richten op sociale veiligheid of het leggen van een inhoudelijke verbinding met onderdelen van het thema Perspectiefrijk van Brabantstad. Qua vorm verkenden we de mogelijkheden voor een bestedingsprogramma, twee aparte programma's voor B5 en M7 en een subsidieregeling op basis van een tender.

Wij bevelen aan het GSB-beleid in de toekomst voort te zetten, gericht op de onderdelen "kansen voor de jeugd" en leefbaarheid in wijken". De vorm moet nog worden uitgewerkt maar twee programma's, voor B5 en M7, lijkt het meest wenselijk.

1. Inleiding

1.1 Opdracht

Tijdens de vergadering van de Statencommissie Economie, Mobiliteit en Grotestedenbeleid (EMG) op 11 mei 2007 heeft gedeputeerde Moons toegezegd om in het kader van de restyling van het grotestedenbeleid (GSB) te komen met een evaluatie en daaraan gekoppeld een aantal scenario's voor verbreding van het GSB.

Op 6 juni 2008 besprak de Statencommissie het voorstel voor een hernieuwd provinciaal GSB voor de periode 2009-2011. Het voorstel geeft weer welke keuzes en uitgangspunten in 2004 zijn gehanteerd bij het opzetten van het provinciaal GSB. Daarnaast bestaat het voorstel uit een inhoudelijke samenvatting van het soort projecten dat in de afgelopen periode in het kader van GSB is opgepakt, een aantal resultaten uit die projecten en een korte evaluatie. Uit deze evaluatie is een aantal conclusies getrokken en op basis daarvan worden beleidskeuzes voor een hernieuwd provinciaal GSB gepresenteerd.

De Statencommissie vond bij de bespreking dat een duidelijke evaluatie van de GSB-projecten in het voorstel ontbrak. Hierdoor werd niet duidelijk of de uitgevoerde projecten tot meerwaarde hebben geleid. De commissie is van mening dat de meerwaarde eerst helder moet worden gemaakt, alvorens Provinciale Staten keuzes kunnen maken voor een hernieuwd provinciaal GSB. De commissie riep Gedeputeerde Staten op vóór de vaststelling van de begroting 2009 met een aangepast voorstel te komen met een duidelijke evaluatie, inclusief een visie van GS op regionale samenwerkingsverbanden. Gedeputeerde Moons heeft dit namens Gedeputeerde Staten toegezegd. Tijdens de vergadering heeft de commissie aangegeven dat in het nieuwe GSB zowel aandacht gegeven moet worden aan de B5¹ als de M7².

Op basis van de bespreking in de Statencommissie zijn drie onderdelen benoemd die in de rapportage een plaats moeten krijgen:

1. De afwikkeling van de (financiële) verantwoording van de steden over de projecten uit de periode 2005-2007.
2. Een maatschappelijke effectmeting van de provinciale inspanningen in de afgelopen periode. Wat is de meerwaarde? Was de aanpak doelmatig en doeltreffend?
3. Naar aanleiding hiervan, een advies / aanzet / voorstellen om te komen tot een visie voor een concreet provinciaal GSB in de periode 2009-2011. Hierbij dient aandacht gegeven te worden aan de trends die spelen binnen regionale samenwerkingsverbanden en hoe op basis daarvan gekomen kan worden tot een visie op leefbaarheid in verstedelijkt gebied in lijn met ontwikkelingen binnen regio's.

1.2 Werkwijze

Lysias heeft gekozen voor een werkwijze die in korte tijd moest leiden tot een rapportage. Wij hebben de rapportages, die door de gemeenten zijn aangeleverd over de uitvoering en resultaten van projecten, geanalyseerd op basis van de bij aanvang afgesproken projectdoelstellingen uit het bestedingsprogramma Sociale Veiligheid B5. Voor het bepalen van de bestedingen hebben we ons eveneens gebaseerd op door de gemeenten aangeleverde informatie, in een aantal gevallen voorzien van een accountantsverklaring. We hebben de GSB-coördinatoren bevraagd op de resultaten van de projecten, in aanvulling op de schriftelijke informatie.

¹ B5: Brabantstad bestaat uit Eindhoven, Helmond, Tilburg, Breda en Den Bosch.

² M7: De M7 bestaat uit de ISV-programmagemeenten: Bergen op Zoom, Oosterhout, Oss, Roosendaal, Uden, Veghel en Waalwijk.

Ook bestudeerden we de resultaten van de landelijke Midtermreview van het GSB en de evaluatie van het GSB-beleid van drie provincies door de commissie van Twist. Op basis van deze verschillende bronnen doen we een uitspraak over de effectiviteit van het provinciale grotestedenbeleid in Noord-Brabant.

Om te komen tot een gedragen visie op de toekomst van het GSB, breder dan alleen de B5-steden, spraken we ook vertegenwoordigers van de M7 over hun verwachtingen. In een werkatelier met vertegenwoordigers van B5 en M7 verkenden we vervolgens de gewenste richting voor het GSB, op basis van enkele scenario's.

1.3 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 bevat de evaluatie van de projecten in het bestedingsprogramma en een overzicht van de uitkomsten van andere evaluaties over het GSB-beleid. In hoofdstuk 3 beschrijven we (landelijke) ontwikkelingen. Dit hoofdstuk vormt de opstap voor het ontwikkelen van een visie op het toekomstige provinciale GSB in hoofdstuk 4. Hoofdstuk 5 bevat conclusies en aanbevelingen.

2. Evaluatie

2.1 Evaluatie Bestedingsprogramma Sociale Veiligheid B5 (2005-2006)

De projecten die de B5-steden hebben uitgevoerd in het kader van het bestedingsprogramma sociale veiligheid, komen qua doelstelling in belangrijke mate overeen. Ze zijn vrijwel allemaal gericht op (specifieke groepen) jongeren en veelplegers. In dat opzicht vertonen ze –ook als dat geen apart gefinancierd project was– een nauwe samenhang met de ontwikkeling van veiligheidshuizen waarin de provincie Noord-Brabant voorop loopt. Bovendien zijn de projecten in meerderheid stevig ingebed in het lokale integrale veiligheidsbeleid. Dit geeft een positieve indicatie van het belang dat gemeenten hechten aan de projecten.

De projecten zijn tot op zekere hoogte vrijwel allemaal succesvol geweest, in de zin dat de te besteden middelen zijn uitgegeven ten behoeve van vooraf geplande activiteiten binnen de projecten. In bijlage 1 staat per stad en per project een overzicht van de doelstellingen en behaalde resultaten. In termen van resultaten zijn wel kanttekeningen te maken. Van de 17 projecten hebben er 10 (vrijwel) volledig de beoogde output gerealiseerd. Voor de andere geldt meestal dat de termijn van realisatie te kort was. In verschillende projecten bleek het opstarten van het project meer tijd te kosten dan vooraf gepland was. Dit was in een aantal gevallen te wijten aan het ontwikkelen van systemen, zoals het registratiesysteem bij het project risicjongeren in Eindhoven. Ook het samenbrengen van partijen en ontwikkelen van een gezamenlijke visie of aanpak kostte in een aantal gevallen meer tijd dan verwacht.

Bij een aantal projecten waren de doelstellingen niet realistisch, meetbaar en ter zake doende geformuleerd. Vaak waren ze te hoog geschat en moesten ze gedurende het project bijgesteld worden. Dit gold voornamelijk voor het te bereiken aantal personen. In die gevallen werden wel de kwalitatieve maar niet de kwantitatieve doelstellingen behaald.

Ook bleek in een groot aantal gevallen de relatie tussen de output van het project en het effect niet vast te stellen. Dit geldt bijvoorbeeld voor projecten gericht op de opvang van jongeren of activiteiten voor jongeren met als beoogd effect het dalen van criminaliteits- of recidivecijfers. Daarin spelen ook andere factoren een rol. De evaluatie van de projecten krijgt hiermee een minder stevige basis, aangezien de resultaten niet tegen de vooraf geformuleerde doelstellingen en effecten afgezet kunnen worden.

Een inmiddels gangbare opvatting over veiligheidsproblemen is dat het niet alleen gaat om een inhoudelijk maar ook om een organisatorisch vraagstuk. Dat laatste behelst vooral het vergroten van de effectiviteit van samenwerking tussen partijen. Kijken we naar deze procesmatige effecten van de projecten, dan kunnen we constateren dat ze in alle gevallen hebben geleid tot een betere samenwerking van partners ten behoeve van het oplossen van een veiligheidsprobleem. In die zin waren alle projecten succesvol.

Slechts enkele projecten waren daadwerkelijk vernieuwend. Het beste voorbeeld hiervan is het project Zorg en Jeugd in Helmond, dat niet alleen binnen, maar ook buiten Helmond van nut is. Bij andere projecten had de bijdrage van de provincie vooral uitbreiding of versterking van een al bestaand project ten doel. Het resultaat ligt dan vooral binnen de eigen gemeente.

2.2 Uitkomsten evaluatie door Commissie Van Twist

In 2007 heeft een commissie van wetenschappers, bestaande uit Prof.dr. M. van Twist (Radboud Universiteit) , Dr. M. Boogers (Universiteit van Tilburg) en Prof. dr. B. Denters (Universiteit Twente), het grotestedenbeleid van de provincies Gelderland, Noord-Brabant en Overijssel geëvalueerd. De commissie adviseerde de provincies door te gaan met het grotestedenbeleid. Per provincie werden aanbevelingen gegeven op welke wijze dit zou moeten.

Ten aanzien van het provinciale grotestedenbeleid onderscheidt de commissie drie soorten effecten. Dit zijn:

1. Procesmatige effecten; verbeterde samenwerking tussen bestuurslagen en organisaties.
2. Inhoudelijke effecten; verbeterde situatie van de doelgroep van een project.
3. Tweede orde effecten; Ten eerste gaat het dan om het creëren van ruimte voor experimenten doordat provincies de financiële risico's voor gemeente verlichten. Ten tweede gaat het om leereffecten. De steden kunnen leren van elkaar en de kleinere steden van de ervaringen van de grote steden, het zogenaamde 'trickle down effect'. Ten derde gaat het om de provinciale aanjaagfunctie van het stedelijk beleid, door de inbreng van kennis vanuit de provincies.

Met betrekking tot de procesmatige effecten constateert de commissie:

1. Verbeterde verhoudingen tussen provincie en steden, waardoor ook onderling vertrouwen ontstaat.
2. Partnerschap tussen provincie en steden in concrete projecten en programma's.
3. Gevoel dat steden en provincie een gezamenlijke verantwoordelijkheid hebben bij het oplossen van concrete maatschappelijke problemen.
4. De extra middelen van de provincie, ongeacht hun omvang, zijn een welkome aanvulling op de budgetten van de steden.
5. Samen staan provincie en steden sterker, waardoor belangenbehartiging in de richting van Den Haag en Brussel kan worden versterkt.
6. Het provinciaal grotestedenbeleid kan ook een bijdrage leveren aan interne cultuuromslag binnen het provinciaal bestuur, gericht op integraal werken.

Ten aanzien van de inhoudelijke effecten concludeert de commissie dat het moeilijk is om hard aan te tonen wat de exacte meerwaarde van het provinciale beleid is. Dat heeft te maken met allerlei factoren; bijvoorbeeld de vaak lange termijn waarop de effecten van projecten zichtbaar worden en de interpretatie van wat nu precies een inhoudelijk en een procesmatig effect is. In haar rapport noemt de commissie diverse projecten waaraan de provincie Noord-Brabant een belangrijke inhoudelijke impuls heeft gegeven.

Naast de procesmatige en inhoudelijke effecten zijn ook de tweede orde effecten van groot belang. De commissie concludeert dat de financiële bijdrage van de provincies diverse experimenten mogelijk gemaakt heeft. Ook de samenwerking en het leren van elkaar, is toegenomen. Ten aanzien van het 'trickle down effect' scoren Gelderland en Overijssel goed. Dit komt omdat Gelderland naast het grotestedenbeleid ook een apart kleinstedenbeleid heeft ontwikkeld, en Overijssel een extern kenniscentrum ondersteund waarvan ook de steden gebruik kunnen maken.

De commissie stelt voor om het Brabantse grotestedenbeleid *in zijn huidige vorm* niet voort te zetten, omdat het onvoldoende herkenbaar is en te weinig zichtbare resultaten oplevert. De provinciale betrokkenheid bij de stedelijke problemen wordt zeer gewaardeerd, maar komt nog onvoldoende uit de verf. De commissie vindt niet dat het grotestedenbeleid moet worden beëindigd, maar wel dat het anders moet worden ingevuld en ingebed.

Voor het toekomstige grotestedenbeleid van de provincie Noord-Brabant beveelt de commissie aan:

1. Het grotestedenbeleid een nadrukkelijker plaats te geven in BrabantStad. Hiertoe zou er een nieuw beleidsthema (bijvoorbeeld 'Wonen, werk en scholing') aan de bestaande BrabantStad-thema's moeten worden toegevoegd.
2. Een inhoudelijke verbreding van het grotestedenbeleid door de focus te verbreden naar de problematiek van aantrekkelijke, leefbare en veilige stadsbuurten. Daardoor ontstaan nieuwe mogelijkheden om verbindingen te leggen tussen de potenties van het stedelijk netwerk BrabantStad en de problemen van de stadswijk.
3. Naast het B5 programma, dient een apart programma voor de M7 te worden opgericht. De commissie meent dat de stedelijke problematiek van de M7 naar aard en omvang een grotere aandacht van de provincie verdient. Met een apart programma ontstaat ruimte de M7 meer te betrekken bij kennisontwikkeling en ervaringsuitwisseling van de B5 op het gebied van stedelijke projecten, om zo het 'trickle down effect' te versterken. Een ander manier om dat te doen is door een premie te zetten op duo-projecten, waarin een B5-stad samen met een M7-stad optrekt in vergelijkbare (door de provincie gesubsidieerde) projecten.

Door middel van investeringen op basis van de Beleidsregel sociale veiligheid heeft de provincie invulling gegeven aan de aanbevelingen om de inzet niet alleen te beperken tot de B5. Daartoe is 3,4 miljoen euro beschikbaar gesteld, ten behoeve van ongeveer 100 projecten.

2.3 Effecten van het GSB III van het rijk

In 2007 heeft het Ministerie van VROM een midterm review (MTR) uitgevoerd. De minister voor Wonen, Wijken en Integratie heeft op 12 december 2007 de Tweede Kamer hierover geïnformeerd. In de MTR is gekeken naar de effecten (outcome) van het grotestedenbeleid. Het doel van GSB III is om de steden sociaal, fysiek, en economisch te verbeteren door:

1. De verbetering van de objectieve en subjectieve veiligheid;
2. De verbetering van de fysieke kwaliteit van de leefomgeving;
3. De verbetering van de sociale kwaliteit van de samenleving;
4. Het binden van midden- en hoge inkomens;
5. Het vergroten van de economische kracht.

Voor het monitoren van de effecten van het gevoerde beleid heeft het ministerie, samen met de steden, een set outcome indicatoren ontwikkeld. Tijdens de MTR zijn de effecten in beeld gebracht. De gegevens uit de MTR (cijfers uit 2006) zijn vergeleken met de gegevens uit de nulmeting (cijfers uit 2005). De gegevens zijn afkomstig uit diverse bronnen (G31-gemeenten, CBS, Kadaster, Ministerie van EZ en Ecorys). De gegevens van de gemeenten zijn via L&V enquêtes (Leefbaarheid en Veiligheid) verzameld. Tussen de gemeenten zijn er nogal wat verschillen in veldwerkstrategie en vraagstelling. Zelfs tussen de nulmeting en midtermmeting kan er binnen een gemeente sprake zijn van wijzigingen. Daardoor zijn de gemeenten onderling niet goed vergelijkbaar. De vergelijkbaarheid tussen nulmeting en midtermmeting voor de afzonderlijke gemeenten is beter, maar ook optimaal. Toch is besloten om de uitkomsten van de gemeenten naast elkaar te leggen. Er is geen beter alternatief.

2.3.1 Voortgang van het gevoerde beleid

In haar brief aan de Tweede Kamer concludeert de minister dat in algemene zin de steden een licht positieve trend laten zien. Mensen in de grote steden zijn zich sinds de start van GSB III veiliger gaan voelen en zijn minder vaak slachtoffer van inbraak, fietsendiefstal, autodelicten, zakkenrollerij en geweldsdelicten. De sociale kwaliteit van de samenleving en het aandeel midden- en hoge inkomens zijn vrijwel gelijk gebleven. De uittocht van midden- en hoge inkomens lijkt tot stilstand te zijn gebracht. De economische kracht van steden, uitgedrukt in een rapportcijfer voor ondernemingsklimaat, is gemiddeld genomen onveranderd. Het bruto stedelijk product is gemiddeld genomen gegroeid. Met betrekking tot de behaalde effecten laten de cijfers uit de MTR zien dat de verschillen tussen de G31 steden groot zijn, dat ze achterblijven bij het landelijk gemiddelde en dat de verschillen binnen steden toenemen. Een overzicht van de cijfers is opgenomen in bijlage 1. Een overzicht van de ontwikkeling van de indicatoren voor sociale veiligheid op basis van de MTR is opgenomen in bijlage 1.

Analyse van de uitkomsten van de MTR van het GSB laat zien dat de situatie in de B5 steden overeenkomt met de landelijke trend. Dit betekent dat, in zijn algemeenheid, uit de MTR naar voren komt dat:

1. Mensen in de B5 steden zich veiliger zijn gaan voelen.
2. Mensen minder vaak slachtoffer zijn van inbraak, fietsendiefstal, autodelicten, zakkenrollerij en geweldsdelicten.
3. Het onveiligheidsgevoel is toegenomen in Breda en afgenomen in de andere vier steden.
4. De perceptie van verloedering is gelijk of verbeterd in Tilburg, Den Bosch en Breda. In Helmond en Eindhoven is de perceptie van verloedering afgenomen.
5. De arbeidsparticipatie is toegenomen.
6. De perceptie van de sociale kwaliteit van de woonomgeving is in positieve zin toegenomen in Tilburg, net als in de G31, en afgenomen in Den Bosch, Helmond, Eindhoven en Breda.

2.3.2 Brabantse steden in vergelijking tot het G31 gemiddelde

Naast deze licht positieve trend is het ook interessant om te kijken hoe de Brabantse steden zich ontwikkelen ten opzichte van de G31. De figuren in bijlage 1 illustreren de conclusies die in deze paragraaf worden geformuleerd.

Breda

Met betrekking tot (poging tot) inbraak, onveiligheidsgevoel en het aandeel midden inkomens scoort Breda negatiever dan het G31 gemiddelde. Breda scoort (licht) positief op fietsendiefstal, autodelicten, zakkenrollerij, geweldsdelicten en verloedering.

Eindhoven

De cijfers van de gemeente Eindhoven komen, op enkele uitzonderingen na, overeen met het G31 gemiddelde. Op het gebied van (poging tot) inbraak, zakkenrollerij en de sociale kwaliteit van de woonomgeving, scoort Eindhoven iets negatiever. Positief scoort Eindhoven op het aantal geweldsdelicten en verloedering.

Helmond

De gemeente Helmond scoort erg goed ten opzichte van het G31 gemiddelde. Positieve uitspringers zijn fietsendiefstal, zakkenrollerij en verloedering. Op de sociale kwaliteit van de woonomgeving scoort Helmond gemiddeld.

Den Bosch

De score van Den Bosch is wisselend. Enerzijds zijn er een aantal positieve ontwikkelingen, zoals het aantal geweldsdelicten. Negatief zijn het aantal (pogingen tot) inbraken, autodelicten, onveiligheidsgevoel in eigen buurten en de verloedering.

Tilburg

De gemeente Tilburg scoort met uitzondering van zakkenrollerij negatief ten opzichte van het G31 gemiddelde. Vooral ten aanzien van het aantal (pogingen tot) inbraak, onveiligheidsgevoel in eigen buurt en verloedering. De sociale kwaliteit van de woonomgeving scoort gemiddeld.

2.4 Conclusies

Op basis van dit hoofdstuk zijn op twee niveaus conclusies te trekken. Allereerst over de inhoudelijke resultaten die zijn bereikt met de inzet van de GSB-middelen en ten tweede over de procesmatige effecten van het GSB-beleid.

De beoogde resultaten met de projecten zijn grotendeels gerealiseerd. Vaak niet in het vooraf bedachte tempo, vanwege het feit dat projecten in samenwerking met partners vaak meer tijd kosten dan van tevoren bedacht. Ook zijn de doelstellingen van de projecten niet in alle gevallen zodanig (SMART) geformuleerd, dat het succes van de projecten daarmee onomstotelijk is komen vast te staan. Kwalitatief en procesmatig, dat wil zeggen in de samenwerking met partners, zijn er overal successen geboekt. Het onderzoek van de Commissie Van Twist onderstreept deze conclusie ook.

Wat betreft de effecten van de projecten constateren we dat die op projectniveau nauwelijks zijn vast te stellen. Wel kunnen we concluderen op basis van de MTR van het GSB III dat de Brabantse steden een positieve ontwikkeling doormaken, die vergelijkbaar is met die van de andere G31 steden.

3. Ontwikkelingen

3.1 Grotestedenbeleid (GSB III)

Het GSB III heeft betrekking op de periode 2005-2009. De Brabantse gemeenten Breda, Eindhoven, 's Hertogenbosch, Helmond en Tilburg komen in aanmerking. In totaal heeft het rijk circa € 59 miljoen beschikbaar gesteld aan de vijf Brabantse steden voor deze periode.

Bij het aanbieden van de midterm review van het GSB III aan de Tweede Kamer heeft Minister Vogelaar aangegeven dat zij begin 2008 de kamer zal inlichten over het toekomstige stedenbeleid. Dit is nog niet gebeurd. Tot op heden is niet duidelijk hoe het nieuwe beleid eruit zal zien. Wel tekenen de contouren zich af in een conceptbrief van de minister aan de Tweede Kamer (d.d. 1 september 2008), die nog wordt afgestemd met departementen en steden. Uitgangspunt voor het nieuwe stedenbeleid is een duidelijke toegevoegde waarde op de initiatieven uit het beleidsprogramma 2007-2011. Overeenkomstig het bestuursakkoord 'Samen aan de slag' van rijk en gemeenten is decentralisatie van financiële middelen van het huidige GSB III bovendien een belangrijk aandachtspunt.

Verder de minister voor om, op basis van de uitkomsten van de midterm review, in 2008 en 2009 specifieke aandacht te geven aan:

- Meer aandacht voor de samenhang tussen maatschappelijke effecten
Empirisch onderzoek heeft inzicht gegeven in de wijze waarop maatschappelijke effecten samenhangen. Het onderzoek maakt duidelijk hoe verschillende beleidsterreinen elkaar beïnvloeden. Op die manier kan de integrale aanpak verbeterd worden. Zo blijkt bijvoorbeeld dat leefbaarheid en veiligheid in sterke mate afhankelijk zijn van arbeidsparticipatie en daarmee indirect van de lokale economie, onderwijs en de bevolkingssamenstelling. Per stad lijkt het in de toekomst mogelijk te zijn een beeld te geven van deze onderlinge samenhang. Het ministerie in voornemens dit instrument te ontwikkelen en deze 'stadsfoto' te gebruiken als basis voor gesprekken met de steden.
- Effectiviteit van de uitvoering vergroten
De afspraken in het kader van GSB III richtten zich vooral op het 'wat'. Het ministerie wil de aandacht meer verleggen naar het 'hoe'. Daarbij zal het vooral gaan om de vraag hoe lokale partijen tot een meer effectieve aanpak kunnen komen.
- Verbeteren kennisuitwisseling
De kennisuitwisseling tussen (rijk en) steden blijft van cruciaal belang om meer inzicht in de stedelijke problematiek te krijgen en daarmee de aanpak te verbeteren. Het gaat dan om:
 - Verbeteren van de dialoog met de stakeholders;
 - Verbetering van het bereik van de kennis verspreiding producten bij de gemeenten en departementen;
 - Verbeteren van de dienstverlening voor beleidsvoorbereiding en –evaluatie aan de departementen.

Brabantstad heeft op 17 juli per brief aan de minister zijn zorgen uitgesproken ten aanzien van de voorgenomen rijksombuiging in Grotestedenbeleid. Die zorgen richtten zich op drie punten, namelijk de voortgang en het effect van het GSB-beleid, de stimulerende werking van de Rijksgelden voor een integrale aanpak en het multiplier effect van de rijksgelden. Het budget dat de minister beoogde in te zetten, 61 miljoen euro 'preventiebudget' ziet Brabantstad niet als alternatief voor de huidige rijks-cofinanciering.

In de concept-stedenbrief d.d. 1 september 2008 lijkt de minister vast te houden aan haar eerder uitgesproken voornemens. De minister stelt voor dat om steden te ondersteunen, het kabinet een preventiebudget van € 60 mln. beschikbaar stelt, dat als aanvulling dient op de investeringen van Rijk, gemeenten, corporaties en andere lokale partijen. Dit budget wil de minister in twee tranches openstellen voor projectaanvragen. De eerste tranche voor het indienen van aanvragen komt in principe ter beschikking van de G31-gemeenten, exclusief de 40 aandachtswijken. De tweede tranche is voor andere steden dan de G31.

3.2 Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing (ISV II)

Net als het GSB III loopt het ISV II van 2005 tot en met 2009. Het ISV maakt onderdeel uit van het grotestedenbeleid van het rijk. De grote steden (G-31) krijgen het geld rechtstreeks van het rijk via het GSB III. Het ISV II geldt voor de overige gemeenten. Deze budgetten worden verdeeld door de provincies. Binnen het ISV wordt onderscheid gemaakt tussen programmameenten en projectgemeenten. De gemeenten Bergen op Zoom, Roosendaal, Waalwijk, Oss, Oosterhout, Uden en Veghel zijn aangewezen als programmameenten. Zij ontvangen gelden op basis van een meerjaren ontwikkelingsplan (MOP). De overige gemeenten kunnen concrete projecten indienen voor subsidiëring. Het ISV richt zich met name op wonen, omgevingskwaliteit, zorgvuldig ruimtegebruik en de fysieke voorwaarden voor een aantrekkelijke, sociale en veilige omgeving. In totaal is circa € 46 miljoen beschikbaar voor de periode 2005-2009.

Beschikbare middelen:

- Bergen op Zoom: € 4.9 miljoen
- Roosendaal: € 3.6 miljoen
- Waalwijk: € 2.1 miljoen
- Oss: 1.9 miljoen
- Oosterhout: € 1.2 miljoen
- Uden: € 1.0 miljoen
- Veghel: € 1.1 miljoen
- Projectengemeenten: € 20 miljoen

Net als het geval bij GSB III, is het onduidelijk hoe het toekomstige ISV II er uit zal zien. Naar verwachting zal het rijk minder financiële middelen beschikbaar stellen.

3.3 Wijkaanpak

Bij het aantreden van het huidige kabinet in 2006, is besloten extra aandacht te geven aan 40 wijken in achttien steden. Het rijk wil deze veertig wijken binnen tien jaar veranderen in gebieden waar mensen kansen hebben en waar het prettig is om te wonen. Ingezet wordt op wonen, werken, leren en opgroeien, integreren en veiligheid.

Eindhoven is de enige gemeente in Noord-Brabant die in aanmerking komt voor rijksmiddelen. De wijken Woensel-West, Doornakkers en de Bennekel zullen de komende jaren extra gelden ontvangen.

De tendens om meer aandacht te richten op de aanpak van problemen op wijk- en buurniveau en daar ook voor een belangrijk deel de oplossing te zoeken, is inmiddels breed zichtbaar, ook buiten de krachtwijken.

3.4 Sociale Veiligheid

Binnen het onderwerp Sociale Veiligheid zijn in het licht van het provinciale GSB-beleid, drie relevante ontwikkelingen te onderscheiden, namelijk de afspraken in het bestuursakkoord, de ontwikkeling van veiligheidshuizen en de verbreding van veiligheidsketen naar zorgketen.

3.4.1 Bestuursakkoord

Omdat een van de grootste uitdagingen van de komende tijd is om een klimaat van veiligheid, rechtszekerheid en rechtsbescherming te waarborgen dat mensen vertrouwen geeft, probeert de rijksoverheid gemeenten te faciliteren in het werken aan veiligheid. Uitgangspunt is dat het bevorderen van veiligheid een verantwoordelijkheid is van de overheid in zijn geheel. Daarbij gaat het niet alleen om bestrijding van criminaliteit en geweld, maar ook om de preventie daarvan. Centrale doelstelling is 25% minder criminaliteit en overlast in 2010 ten opzichte van 2002. Met de belangrijkste ketenpartners worden concrete afspraken gemaakt om die doelstelling te bereiken. Het gaat daarbij in ieder geval over veiligheidsproblemen op het gebied van jeugd en veiligheid, overlast, (huiselijk) geweld en wijkveiligheid. Een van de onderdelen die versterkt moeten worden, is de nazorg aan veelplegers en ex-gedetineerden.

Met de VNG zijn in 2007 afspraken gemaakt over de inzet van gemeenten op deze terreinen. De inzet van gemeenten is immers ook hard nodig om de gewenste vermindering van criminaliteit en overlast te realiseren. Het rijk faciliteert gemeenten daartoe. De regierol van de gemeente wordt in 2007 wettelijk vastgelegd en de bestuurlijke boete kleine ergernissen wordt na behandeling in de Eerste Kamer in 2007 ingevoerd. Er is een landelijk Actieplan overlast en verloedering. Het plan richt zich vooral op: overlast door jongeren, uitgaansoverlast, overlast in woon- en leefomgeving en verloedering van de fysieke woon- en leefomgeving. Verder komen er 500 wijkagenten bij.

De provincie Noord-Brabant heeft in de notitie Integrale Veiligheid (najaar 2007) uitwerking gegeven aan het onderdeel veiligheid van het Bestuursakkoord. Op het gebied van sociale veiligheid definieert de provincie zijn rol als volgt: "het laten uitvoeren van projecten op het gebied van sociale veiligheid, waarvan het succes is aangetoond en die voorzien in duidelijke behoefte en het ondersteunen van vernieuwende projecten op het gebied van sociale veiligheid." Het versterken van ketensamenwerking hoort daar nadrukkelijk bij.

3.4.2 Landelijk dekkend netwerk veiligheidshuizen

Het kabinetsvoornemen is dat in alle grote steden Veiligheidshuizen komen, waarin gemeenten, jeugd- en zorginstellingen, politie en justitie samenwerken in de aanpak van criminaliteit en overlast. Alle instanties werken in een gebouw, de lijnen zijn kort en alle kennis over een delinquent is op één plek verzameld. Door deze persoonsgerichte aanpak is begeleiding optimaal mogelijk. Preventie en repressie worden effectief op elkaar afgestemd. In Noord-Brabant hebben alle grote steden al een veiligheidshuis. Nu is de uitdaging om de veiligheidshuizen te verbinden met zorgnetwerken/ketens en de veiligheidshuizen uit te breiden naar andere gemeenten, die alleen te klein zijn om een veiligheidshuis draaiend te houden maar wel met dezelfde problematiek kampen, hoewel op minder grote schaal.

3.4.3 Verbreding naar zorg

Het veiligheidshuis in Tilburg legde als een van de eerste in Nederland de verbinding tussen veiligheid en zorg. Dit is een ontwikkeling die landelijk speelt en ook door de rijksoverheid gestimuleerd wordt. Provincies spelen hier soms, ook vanuit hun verantwoordelijkheid voor de Jeugdzorg, een rol in.

Een van de vraagstukken die zich voordoet, is hoe de verbinding te maken is tussen het Centrum voor Jeugd en Gezin, dat zich in eerste instantie richt op zorg, en het veiligheidshuis of tussen verschillende casusoverleggen over jeugd. Hetzelfde geldt voor veelplegers en nazorg ex-gedetineerden en bij de aanpak van huiselijk geweld. Ook deze problemen vragen om gezamenlijk optrekken van partners uit zorg en veiligheid. Het oplossen van de problematiek vraagt een gezamenlijke aanpak van zorg- en veiligheidspartners. Soms wordt die verbinding gelegd in het veiligheidshuis, vaak is er nog sprake van min of meer parallelle circuits.

3.5 Brabantstad

Sinds 2001 werken de provincie Noord-Brabant en de vijf grote Brabantse steden Breda, Eindhoven, Helmond, 's Hertogenbosch en Tilburg samen in het stedelijk netwerk BrabantStad. De samenwerking tussen partijen is uitgegroeid tot een krachtig stedelijk netwerk met een omvangrijke investeringsagenda.

De doelen zijn uitgewerkt in het nieuwe Meerjarenprogramma BrabantStad 2008-2012 in 6 concrete programmalijnen waar projecten onder hangen voor een bedrag van samen € 1,4 miljard (€ 600 miljoen steden, € 400 miljoen provincie en € 400 miljoen rijk). De programmalijnen zijn:

- Mooi (ruimtelijk): Aantrekkelijke steden
- Schoon (natuur en milieu): groene steden
- Dynamisch (economisch): Steden als motor
- Perspectiefrijk: Kansrijke steden
- Bereikbaar: Steden ontsloten
- Verbindend: Steden als schakels

Binnen de programmalijn "Perspectiefrijk: Kansrijke Steden" wordt ook aandacht besteed aan een aantal onderwerpen die een duidelijk raakvlak hebben met sociale veiligheid. De provincie levert hieraan in de komende jaren een substantiële financiële bijdrage. Aandacht zal worden gegeven aan het stimuleren van sluitende aanpak van de jeugdzorg, Centra voor Jeugd en Gezin en het Deltaplan voortijdig schoolverlaten. Ook de leefbaarheid van wijken zal worden versterkt door het beleid te intensiveren en door het uitvoeren van experimenten. Aandacht zal gegeven worden aan de uitbouw van veiligheidshuizen en het stedelijk kompas (dak- en thuislozen).

De rol van de provincie in BrabantStad wordt door de steden erg gewaardeerd. In de loop van de tijd is in de steden BrabantStad synoniem geworden voor het provinciale GSB en vice versa. Door de sterke thematische focus op sociale veiligheid heeft het GSB weliswaar een duidelijk profiel, maar door de beperkte financiële omvang (€ 6.4 miljoen) verdwijnt het al snel in de schaduw van de majeure projecten die in het kader van BrabantStad worden ontwikkeld.

Vanuit gemeenten wordt erop aangedrongen om voor de GSB-middelen niet een apart "plannings- en verantwoordingscircuit" te creëren maar aan te sluiten bij bestaande methodieken.

3.6 Conclusies

De belangrijkste observatie is dat de landelijke ontwikkelingen wat betreft GSB en ISV nog (te) weinig houvast bieden om richting te geven aan het toekomstige GSB-beleid.

Voor het veiligheidsbeleid, vooral op het gebied van sociale veiligheid, geldt dat de overheid in toenemende mate inzet op samenwerking, dat wil zeggen verbreding naar andere ketenpartners en steeds vaker ook regionalisering omdat vraagstukken de schaal van een individuele gemeente te boven gaan. De wijze waarop het GSB-beleid in Brabant in de afgelopen jaren is ingezet, past hierbij.

De provincie en grote steden in Noord-Brabant hebben in het kader van Brabantstad met de investeringsagenda een werkwijze ontwikkeld, die kan rekenen op veel steun. Ook de wijze waarop de bestuurlijke uitwisseling en kennisdeling plaatsvindt, wordt gewaardeerd.

4. Toekomst van het GSB-beleid

In de notitie integrale veiligheid heeft de Provincie een uitspraak gedaan over zijn gewenste rol. Er staat dat vanuit het veiligheidsveld wordt aangegeven dat de Provincie een belangrijke rol kan vervullen als kenniscentrum, samenbrenger/ samenbinder, faciliteerder, aanjager en lobbyist. De Provincie kan vanuit een “boven de partijen”-positie goed sturing geven aan de gezamenlijke aanpak van de veiligheid, lokaal en over de grenzen van gemeente- en veiligheidsregio’s heen. Dit zal de rol van de provincie bepalen bij de uitwerking en uitvoering van het integrale veiligheidsbeleid. Tijdens de werkconferentie met vertegenwoordigers van B5 en M7 over de toekomst van het GSB-beleid kwam een zelfde beeld van de gewenste rol van de provincie naar voren. Met deze roloppvatting van de provincie als leidraad, werken wij enkele varianten uit voor de toekomst van het GSB-beleid en doen een voorstel voor een voorkeursvariant.

In het beeld dat vertegenwoordigers van B5 en M7 hebben over het GSB-beleid komt een aantal gezamenlijke opvattingen naar voren. De belangrijkste observatie is dat nu teveel sprake is van fragmentatie van het GSB-beleid, ook ten opzichte van landelijk beleid. Uitspraken als “We zijn wel heel veel tijd kwijt om verschillende agenda’s op elkaar af te stemmen” en “in de veelheid van projecten gaat het zicht op de echte doelen verloren”, illustreren dit. De positieve kant van het GSB-beleid wordt ook gezien, namelijk dat er met relatief bescheiden middelen successen zijn geboekt en dat de flexibiliteit van de inzet van middelen positief werkt. Zo kunnen gemeenten aansluiting vinden bij hun eigen doelstellingen. Samen werken aan een leefbare stad, met inzet van alle middelen die daarvoor beschikbaar zijn, is een wenkend perspectief.

4.1 Varianten

Bij het uitwerken van mogelijke varianten voor de toekomst van het provinciale GSB-beleid onderscheiden wij twee dimensies, namelijk de inhoudelijke dimensie (waar richt het GSB-beleid zich op) en de vorm (hoe zorgen we ervoor dat de inhoudelijke doelstellingen bereikt worden):

Inhoud van het GSB-beleid:

Er zijn twee mogelijkheden, namelijk blijven richten op sociale veiligheid en aansluiten bij het thema Perspectiefrijk Brabant.

	Onderbouwing	Kanttekeningen
Gericht op sociale veiligheid (voortzetting van de huidige inhoudelijke afbakening).	• duidelijke afbakening ten opzichten van andere provinciale thema's en samenhang met gemeentelijke programma's veiligheid • geeft invulling aan een deel van de beleidsnotitie integrale veiligheid van de provincie • continuïteit door voortzetting van huidige projecten mogelijk en uitbreiding van succesvolle projecten • hefboom-effect van inzet middelen (wordt aangevuld met inzet capaciteit door partners)	• er is geen duidelijke provinciale taak op gebied van sociale veiligheid • vereist aparte structuur voor planvorming en verantwoording • geïsoleerd en daardoor minder "trickle down" effect. • geïsoleerd en daardoor minder zichtbaar
Aansluiten bij het thema "Perspectiefrijk Brabant" uit de investeringsagenda BrabantStad, gericht op kansen voor jeugd en leefbare stadswijken.	• sluit aan bij taken provincie (met name t.a.v. jeugdzorg) • sluit aan bij de wens om ketensamenwerking te versterken • sluit aan bij speerpunten B5 en maakt samenvallen verantwoording mogelijk	• weinig zichtbaar als apart GSB-beleid • omvang middelen is erg beperkt t.o.v. BrabantStad • is geen programma voor M7

Vorm van het GSB-beleid

De verkenning van opvattingen van provincie, B5-steden en M7 maakt duidelijk dat er op hoofdlijnen drie duidelijk onderscheiden varianten mogelijk zijn voor de vorm van het provinciaal GSB-beleid, een bestedingsprogramma, twee programma's voor B5 en M7 en een tender via een aparte subsidieregeling.

- 1) Bestedingsprogramma: projecten worden voorgesteld door B5 en M7 steden en opgenomen in een bestedingsprogramma. Het programma wordt vastgesteld door GS en PS.
- 2) Één programma voor B5 en één programma voor de M7: beide programma's worden uitgevoerd via de BrabantStad methodiek. Dit betekent dat projecten moeten voldoen aan criteria die zijn opgenomen in fiches. Verantwoording vindt achteraf plaats. Inhoudelijk sluiten beide programma's op elkaar aan door de keuze voor een gezamenlijk thema. B5 en M7 steden dienen gestimuleerd te worden projecten uit te voeren samen met omliggende gemeenten.
- 3) Tender via aparte subsidieregeling: op basis van duidelijke criteria kunnen alle gemeenten in Noord-Brabant op vooraf vastgestelde momenten subsidieaanvragen indienen die worden gehonoreerd op basis van de kwaliteit van de aanvraag. Omvang middelen kan verschillen per stad.

In onderstaande tabel worden de drie vormen met elkaar vergeleken op basis van de criteria die tijdens het onderzoek naar voren zijn gekomen als relevante criteria om het GSB-beleid aan te toetsen.

	Bestedings- programma	Twee programma's (BrabantStad methodiek)	Tender
Flexibiliteit	-	+	+
Kwaliteit	0	+	++
Aansluiten bij bestaande geldstromen	-	+	-
Eenvoudige verantwoording	0	+	0
Stimuleren samenwerking B5 en M7	0	+	-
Alle gemeenten komen in aanmerking	-	+	++
Lange termijn perspectief	0	-	+

De combinatie van de varianten op inhoud en vorm maakt duidelijk dat er twee duidelijk onderscheidende mogelijkheden zijn voor de toekomst van het GSB-beleid. De eerste is het inrichten van een tender voor gemeenten, gericht op sociale veiligheid. De tweede mogelijkheid is het inrichten van twee programma's, gericht op onderdelen van "perspectiefrijk".

4.2 Advies

Gezien het bovenstaande is er een voorkeur voor de variant waarin twee programma's worden ontwikkeld, één voor de B5 en één voor de M7, gericht op de BrabantStad (perspectiefrijk) thema's "Investeren in kansen voor de jeugd" en "Versterken leefbaarheid in wijken". We vragen speciale aandacht voor het betrekken van omliggende gemeenten via participatie in projecten. Deze variant vraagt nog de nodige uitwerking, in samenspraak met de gemeenten. Onze overwegingen voor deze variant zijn:

- Door de koppeling van een M7 programma aan een B5 programma zullen de trickle-down effecten worden versterkt. De provincie speelt hierin een faciliterende rol.
- De samenwerking binnen BrabantStad is succesvol. Een apart M7 programma biedt de mogelijkheid voor middelgrote steden hierbij aan te haken en van te leren zonder de samenwerking te laten verwateren.
- Het koppelen van een M7 programma aan Perspectiefrijk Brabant voorkomt dat de gelden onzichtbaar worden binnen BrabantStad.
- Door aan te sluiten bij de thema's uit Perspectiefrijk Brabant is het mogelijk programma's te ontwikkelen vanuit een vijf- tot tienjarig perspectief. Beschikbare budgetten kunnen worden ingezet voor de eerste twee jaren.
- De thema's kansen voor jeugd en leefbare wijken passen binnen het provinciale beleid.
- Een apart programma voor de M7 geeft ruimte aan middelgrote steden om vanuit hun eigen problematiek naar oplossingen te zoeken. De kennis en ervaring van de B5 steden is een welkome aanvulling.
- Gelden beschikbaar stellen via de BrabantStad methodiek geeft flexibiliteit en waarborgt een eenvoudige verantwoording.

5. Conclusies en aanbevelingen

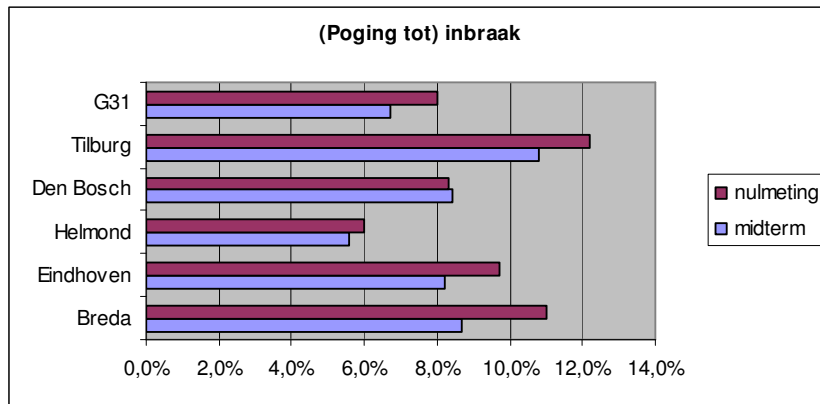
Per saldo beoordelen wij de ontwikkeling van het Noord-Brabantse GSB-beleid als positief, op basis van de resultaten van de projecten, de tussentijdse evaluatie door de commissie van Twist en de resultaten van de Brabantse steden in de MTR van het GSB-beleid. Deze evaluatie leidt tot vier hoofdconclusies en een aanbeveling over het GSB-beleid in Noord-Brabant.

1. Op projectniveau zijn met de inzet van GSB-middelen voor een belangrijk deel de beoogde resultaten (output) bereikt. In een aantal gevallen was het tempo van realisatie langzamer dan bedoeld. In enkele gevallen moesten de doelstellingen tussentijds neerwaarts worden bijgesteld. De kwalitatieve doelstellingen, zoals het verbeteren van samenwerking, zijn voor het belangrijkste deel wel gerealiseerd.
2. Over de effecten (outcome) zijn op projectniveau minder eenduidige conclusies te trekken. Voor enkele projecten geldt dat de indicatoren die waren geformuleerd om de outcome vast te stellen, zich inderdaad in de gewenste richting hebben ontwikkeld. Voor de meeste projecten geldt dat de gegevens over de effecten niet bekend zijn of dat de relatie tussen output en outcome niet eenduidig kan worden vastgesteld.
3. Kennisdeling en het uitbreiden van de reikwijdte van projecten (het zogenaamde trickle down effect) heeft nog weinig gestalte gekregen. Het versterken en faciliteren van deze kennisdeling past wel bij de rol die de provincie voor zichzelf ziet op basis van de notitie Integrale Veiligheid.
4. De projecten die zijn ondersteund, passen goed bij landelijke ontwikkelingen op het gebied van sociale veiligheid en zijn stevig ingebed in het gemeentelijke integrale veiligheidsbeleid.

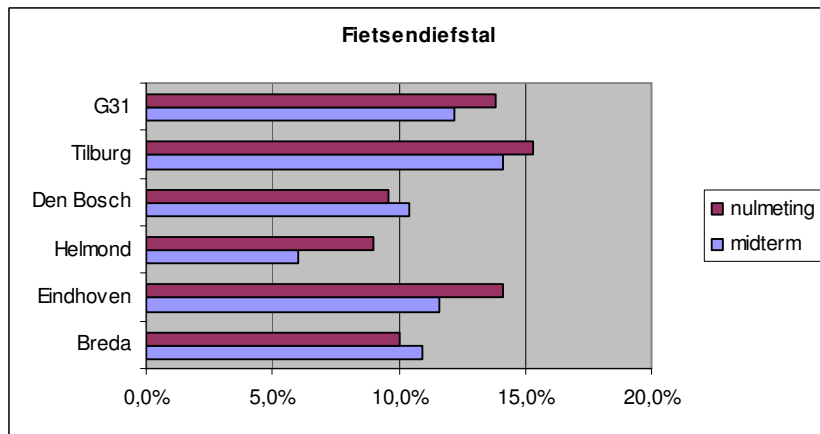
Op basis van de evaluatie en de verkenning van varianten voor de toekomst van het provinciale GSB-beleid, bevelen wij aan het GSB-beleid in de toekomst voort te zetten, gericht op de onderdelen “kansen voor de jeugd” en leefbaarheid in wijken” door middel van twee nog uit te werken programma's, voor B5 en M7.

Bijlage 1 analyse MTR GSB voor B5-steden

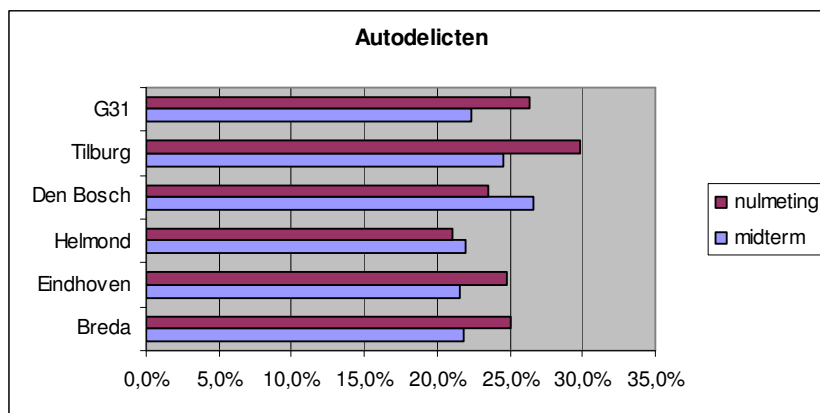
In onderstaande grafieken wordt per outcome indicator in beeld gebracht of de situatie in de B5 steden verbeterd of verslechterd is. Ter vergelijking zijn ook toegevoegd de gemiddelde scores van de G31. Alleen de indicatoren die een relatie hebben met sociale veiligheid zijn opgenomen.

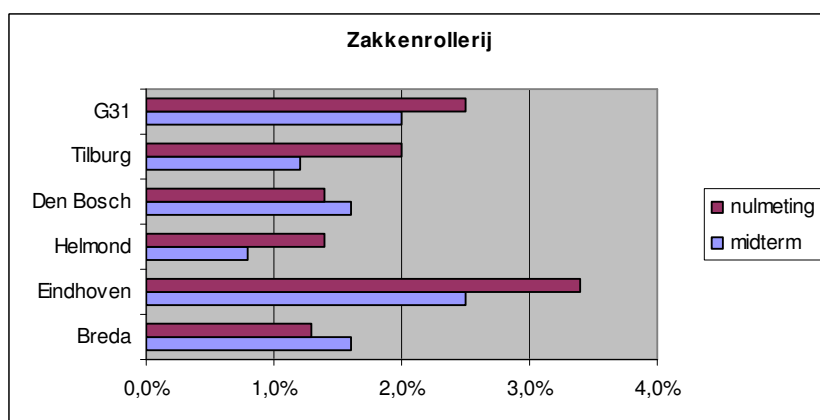
Definitie: Percentage slachtofferschap van (poging tot) inbraak.

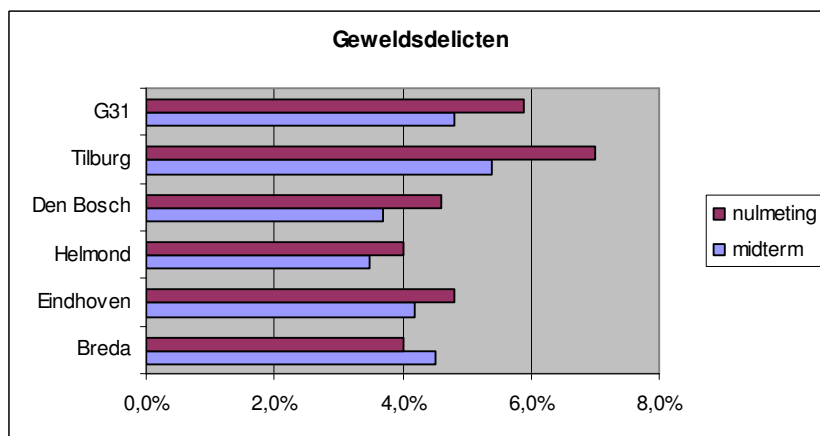
Definitie: Percentage slachtofferschap van fietsendiefstal.

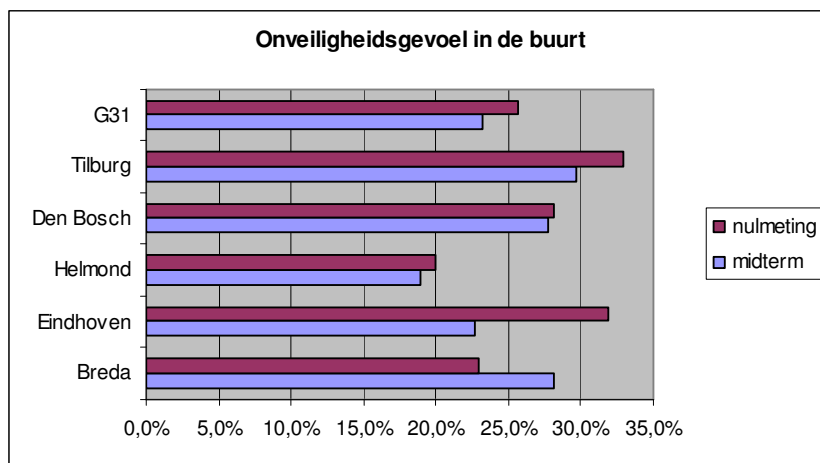
Definitie: Percentage slachtofferschap van autodelicten.

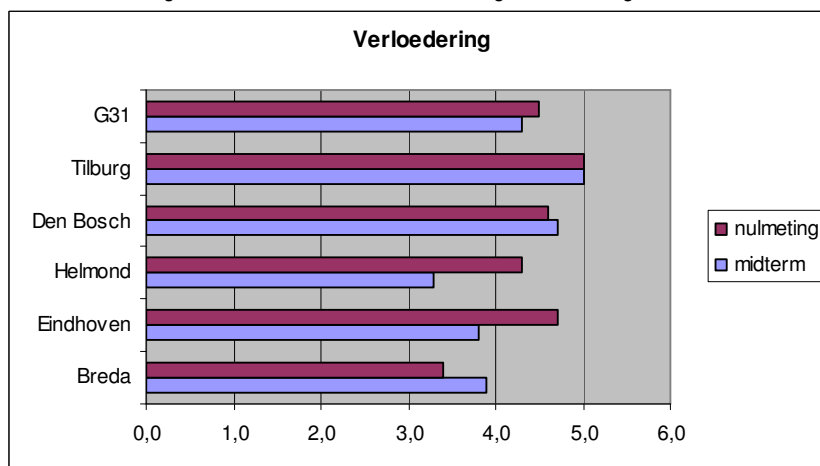
Definitie: Percentage slachtofferschap zakkenrollerij in de eigen buurt zonder geweld.

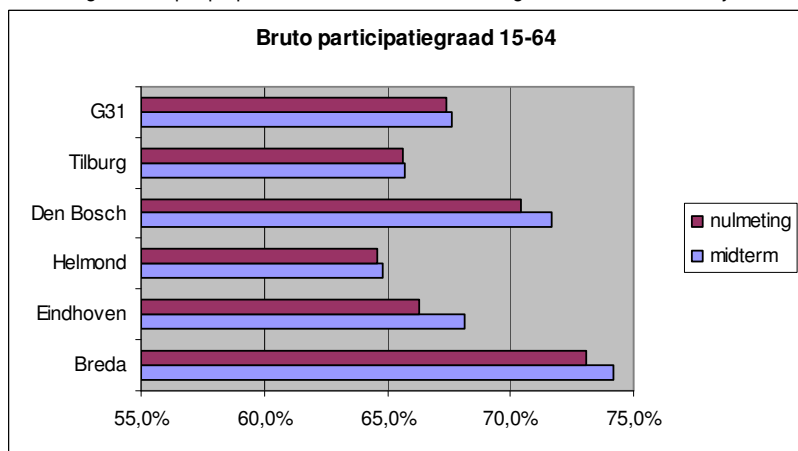
Definitie: Percentage slachtofferschap van gewelddelicten.

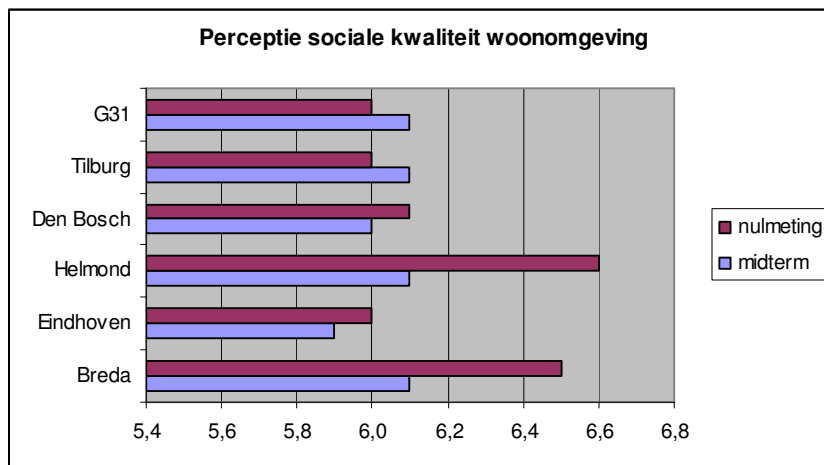
Definitie: Percentage inwoners dat zich wel eens onveilig voelt in de eigen buurt.

Definitie: Perceptie van buurtprobleem verloedering, schaalscore 0-10; samengesteld uit perceptie over bekladding, hondenpoep op straat, zwerfafval en vernieling telefooncellen/bushokjes.

Definitie: Beroepsbevolking volgens nationale definitie, naar geslacht, persoonskenmerken, beroeps- en bedrijfsclassificatie.

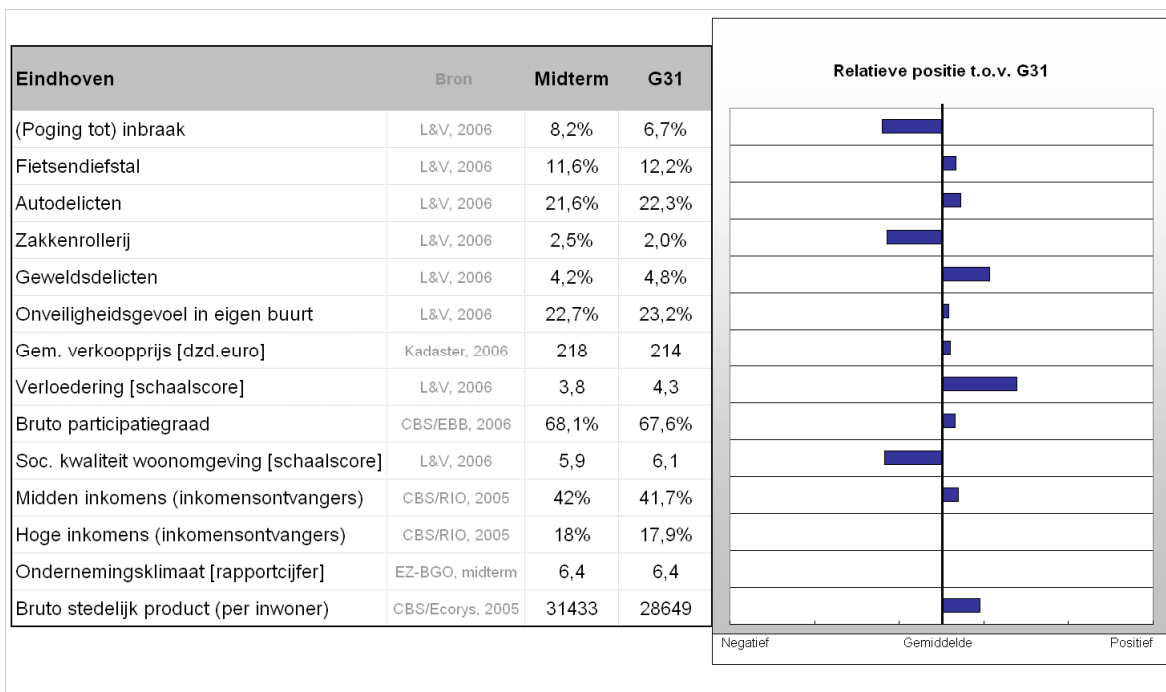
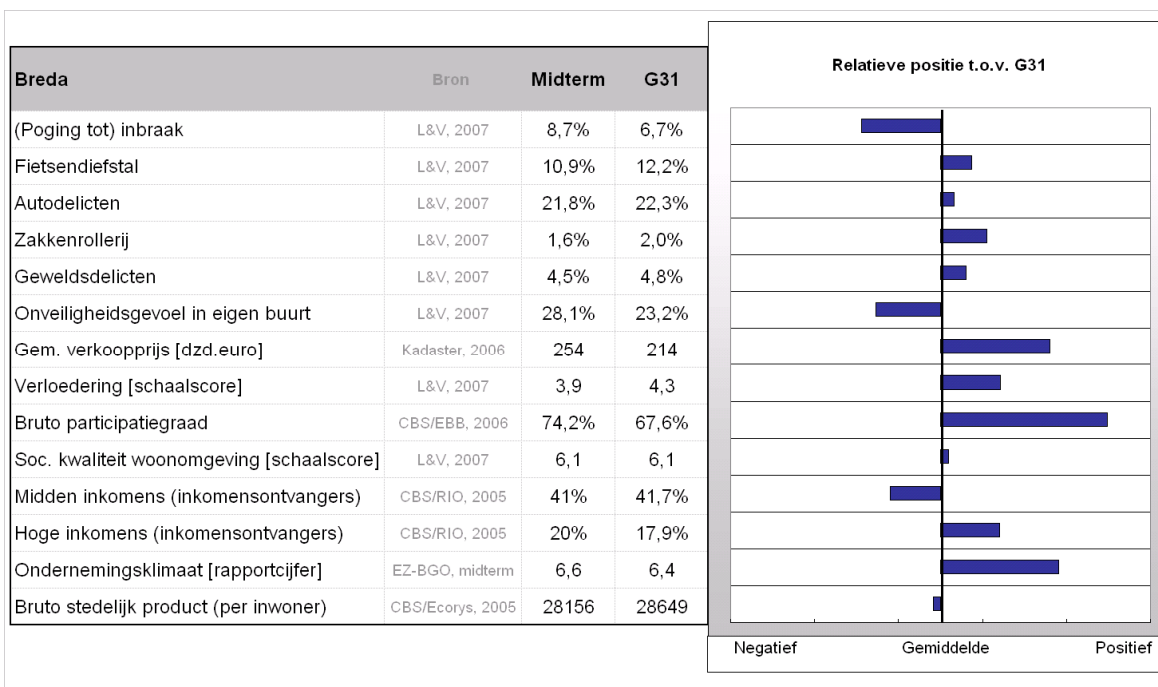

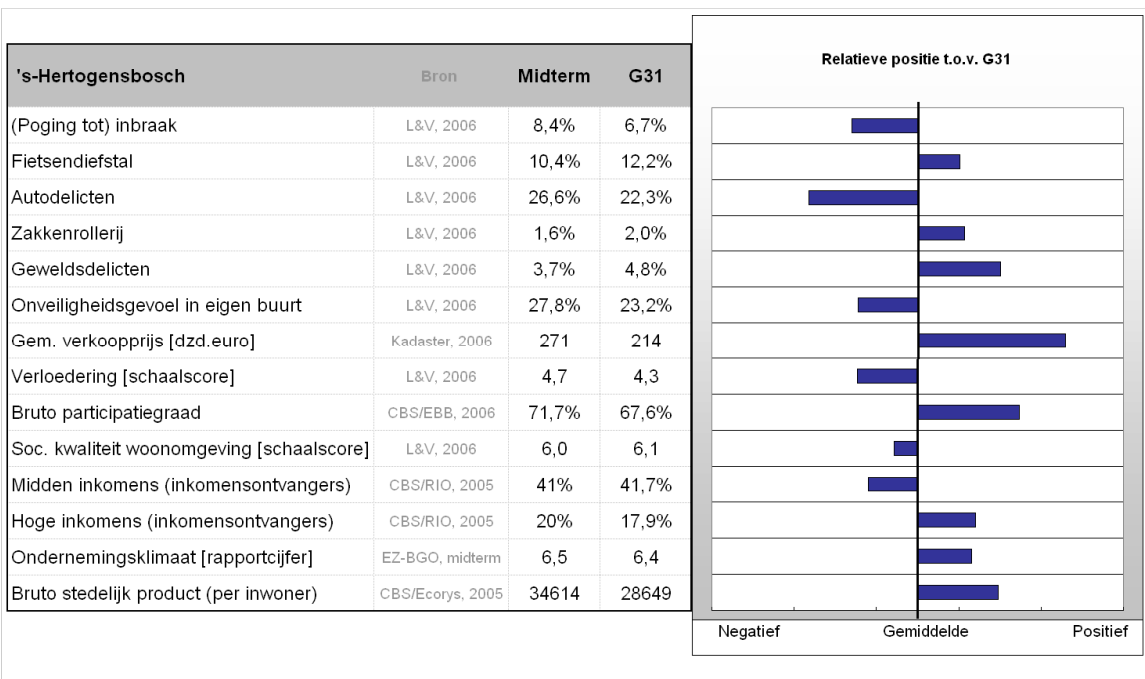
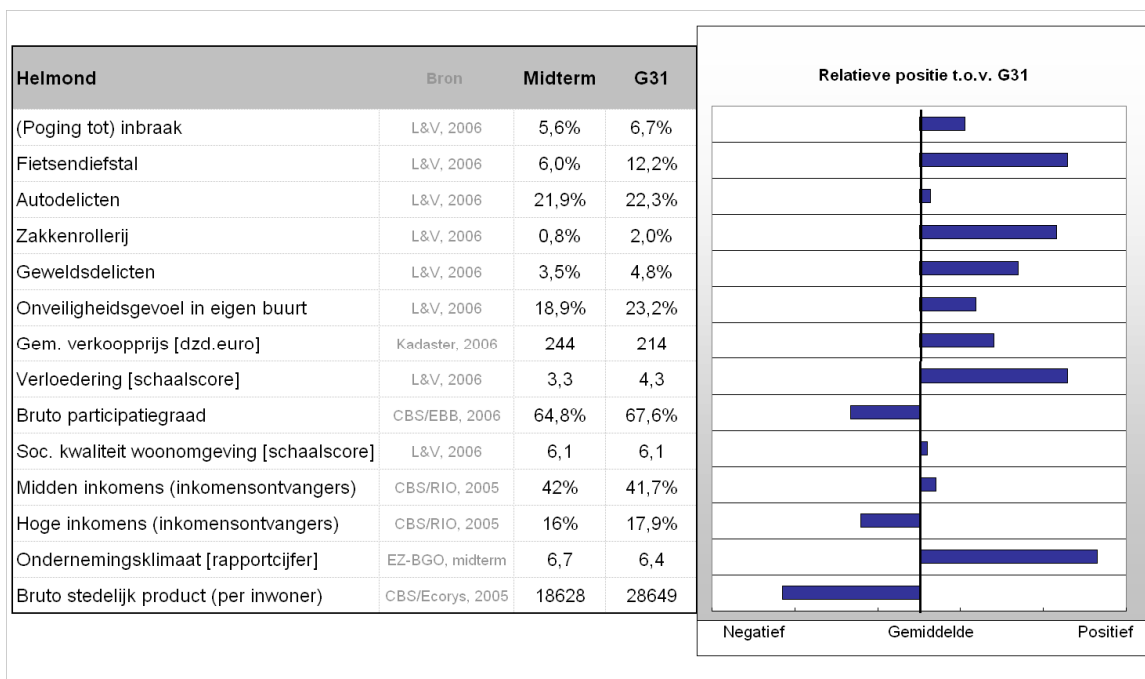
Definitie: Perceptie van de sociale kwaliteit van de woonomgeving, schaalscore 0-10; samengesteld uit perceptie omtrent de volgende stellingen: mensen kennen elkaar nauwelijks; mensen gaan op een prettige manier met elkaar om; buurt met veel saamhorigheid en voel me thuis bij de mensen die hier wonen. Hoe hoger, hoe beter.

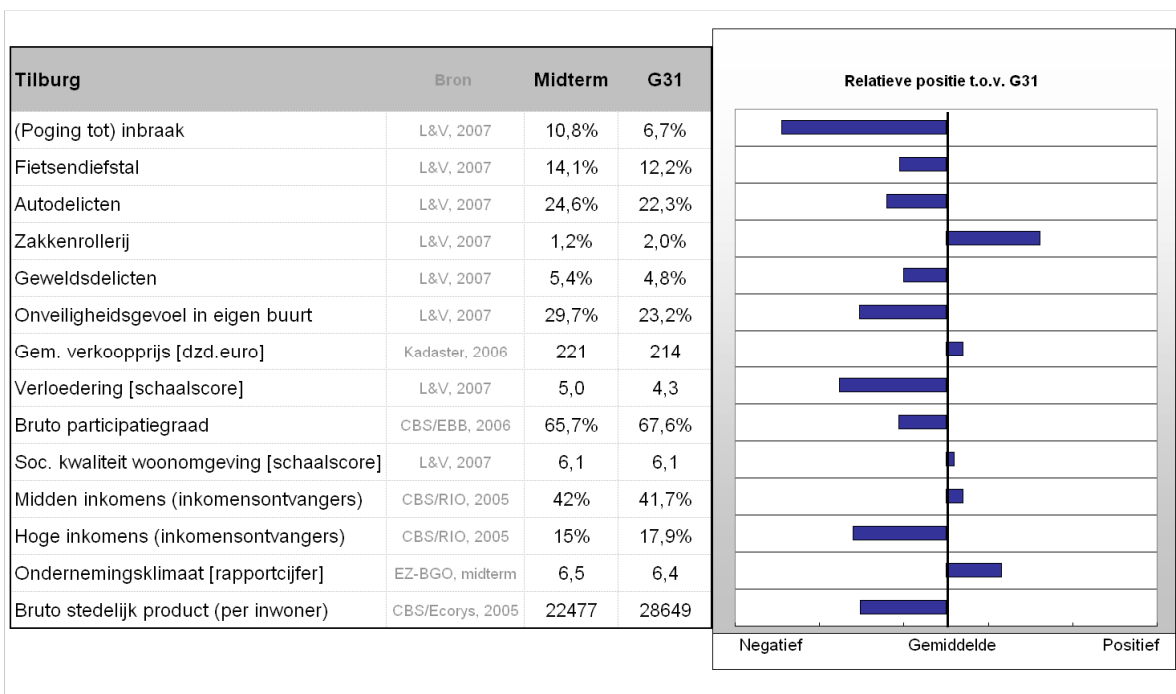
De indicatoren hebben verschillende eenheden. Omdat het niet zinvol is om de rapportcijfers, percentages en bedragen in één grafiek te presenteren zijn de waarden getransformeerd naar een waarde die de relatieve positie ten opzichte van het G31-gemiddelde aangeeft (de zogenaamde Z-scores³). Deze waarden zijn als staafjes weergegeven. Alle Z-scores zijn positief geformuleerd. Dit betekent dat een staafje naar rechts aangeeft dat de stad het beter doet dan het G31-gemiddelde. Naar links betekent dat een stad het minder doet dan het G31-gemiddelde. Dit betekent niet per definitie dat de score slecht is. Het geeft alleen aan dat de score relatief laag is binnen de G31. Bij enkele indicatoren is de bandbreedte klein waardoor een kleine afwijking toch een groot staafje laat zien. Ook komt het soms voor dat de scores (op 1 decimaal nauwkeurig getoond) voor de stad en de G31 hetzelfde zijn en er toch een staafje wordt getoond. In dat geval zit het verschil in de 2^e (niet getoonde) decimaal.

In de volgende tabellen zijn de cijfers van de B5-gemeenten vergeleken met het gemiddelde van de G31.

³ De Z-score wordt als volgt berekend. Eerst wordt het gemiddelde en standaarddeviatie berekend van de G31-gemeenten. De Z-score is het aantal keer de standaarddeviatie dat de waarde van de gemeente afwijkt van het G31-gemiddelde. Voor ongeveer 95% van de gemeenten ligt de z-score tussen de -2 en +2. In de staafdiagrammen is het bereik van -2,5 tot +2,5 weergegeven.

Bijlage 2 Resultaten per stad en per project

	Nieuw project	Opstarten	Doelgroep	Overgenomen door anderen?	Voortgaan?
Veiligheidshuis Breda	Ja		Jeugd		Ja
Volwassen veelplegers Breda	Ja	Vertraagd	Veelplegers (en ex-gedetineerden)		Ja
Jeugd en veiligheid Breda	Ja	Snel	Jeugd		Ja
Veelplegers Den Bosch	Nee		Jeugdige veelplegers		Ja
Ambulant jongerenwerk Den Bosch	Nee	Snel	Jeugd		Ja
Huiselijk geweld Den Bosch	Ja		Slachtoffers en daders HG		Ja
Maatjes in wonen Eindhoven	Ja	Vertraagd	Mensen zonder huisvesting		Ja
Outreachinge veiligheid Eindhoven	Nee	Snel	Verslaafden		Ja
Risicjongeren Eindhoven	Ja	Vertraagd	Jeugd		Nee, centrum voor jeugd & gezin
JPP Eindhoven	Nee	Was al gestart	Jeugd		Ja
Schoolmaatschap pelijk werk Eindhoven	Nee	Was al gestart	Jeugd		Ja
Bemoeizorg Eindhoven	Nee	Was al gestart	Mensen met lage maatschap. positie.		Ja
Zorg en Jeugd Helmond	Ja	Snel	Jeugd	Ja	Ja
Veiligheidshuis Tilburg	Nee	Was al gestart	Jeugd		Ja
Ordeschool Tilburg	Ja	Vertraagd	Jeugd		Ja
Direkshon Tilburg	Nee (uitbreiding)	Vertraagd	Jeugd		Ja
Tilburg (nadetentiehuis)		Later; vertraagd	Jeugd		Ja

Stad: Breda
Project: Veiligheidshuis

Stand van zaken:

Project is nog in uitvoering/ gaat door.

Problematiek:

Diverse instanties, organisaties en overheden zijn betrokken bij het verhogen van de veiligheid. De samenhang tussen de activiteiten van verschillende organisaties was echter niet altijd even duidelijk. Om tot een effectieve bestrijding van criminaliteit en overlast te komen is een concentratie en bundeling van krachten van alle betrokken partners noodzakelijk.

Doelstelling:

Het project heeft als doel de samenhang en de samenwerking tussen de diverse veiligheidspartners te verbeteren. Deze doelstelling is in de visie van Breda overtuigend en aantoonbaar gerealiseerd.

Activiteiten:

1. Op 15 februari 2006 is het veiligheidshuis geopend
2. Een samenwerkingsconvenant is door 10 betrokken organisaties ondertekend
3. Ten aanzien van jeugd wordt er met drie verschillende casusoverleggen gewerkt

Output:

Beoogde projectresultaten waren:

- a. Een samenwerkingsovereenkomst met instellingen die zich aan de opzet verbinden
- b. Een sluitende integrale aanpak

De projectresultaten zijn behaald. De sluitende aanpak is herkenbaar in de persoonsgerichte werkwijze die in het veiligheidshuis wordt gehanteerd voor jongeren en veelplegers. Uiteraard is de sluitende aanpak nooit af: het is een proces van continu zoeken met partners naar een aanpak die werkt. De jaarverslagen van het veiligheidshuis bevatten een uitgebreide verantwoording en zijn vastgesteld door het College van B&W van Breda. De inzet van Breda is om het veiligheidshuis te continueren, mogelijk met uitbreiding richting buurgemeenten.

Outcome:

Verminderen criminaliteit door jeugdige en volwassen veelplegers. Deze outcome is niet vastgesteld. Een monitoringsysteem is nog in ontwikkeling.

Financiën:

Totale kosten: 3 x € 200.000 = € 600.000 begroot
€ 350.357 gerealiseerd, de overige middelen wil de gemeente in 2008 voor het veiligheidshuis inzetten.
Accountantsverklaring dat de middelen daadwerkelijk zijn besteed.
De projectresultaten zijn behaald met minder dan het begrote budget maar het verzoek is om de middelen ook nog dit jaar in te mogen zetten, i.v.m. de opstartfase die langer duurde dan gepland.

Conclusie:

De resultaten van dit project zijn goed.

Stad: Breda
Project: Aanpak volwassen veelplegers

Stand van zaken:

Project is nog in uitvoering/ wordt verbreed.

Problematiek:

De veelplegersaanpak heeft een zeer hoge prioriteit, aangezien deze groep van personen voor een groot gedeelte voor de criminele overlast zorgt in een stad. De gemeente kan een bijdrage leveren aan het verminderen van de criminaliteit gepleegd door veelplegers door de realisatie van preventieve maatregelen en een sluitend systeem van nazorg ten behoeve van deze doelgroep. Justitie, politie en gemeente moeten hiervoor nadrukkelijk samenwerken.

Doelstelling:

Het project heeft vermindering van de criminaliteit gepleegd door volwassen veelplegers als doel. Deze doelstelling is nog niet behaald.

Output:

Het aanbieden van minimaal 10 woonbegeleidingstrajecten per jaar

Het aantal woonbegeleidingstrajecten is nog niet zo hoog als gepland, het projectresultaat is tot nog toe dan ook niet behaald.

Activiteiten:

1. Draaiboek voor de aanpak van veelplegers gemaakt
2. Casusoverleg veelplegers opgezet
3. Opzetten nazorgoverleg zeer actieve veelplegers

Belangrijk hierbij te vermelden is dat naast veelplegers ook aandacht wordt gevraagd voor de nazorg van ex-gedetineerden, waardoor de vraag naar de woonbegeleidingstrajecten groter zal worden.

Outcome:

De beoogde outcome was dat cliënten weer volwaardig deel kunnen nemen aan de maatschappij en een vermindering van de overlast. Het is niet duidelijk of dit effect is bereikt. Waarschijnlijk niet, omdat is gebleken dat naast woonbegeleiding ook andersoortige begeleiding noodzakelijk is. De veelplegers zijn nu wel goed in beeld, ook door het veiligheidshuis, waardoor een aanpak op maat kan worden ontwikkeld. In 2008 komt het stedelijk Kompas gereed, waarin het realiseren van goede opvang en begeleiding op maat aan kwetsbare mensen, gericht op een aanvaardbaar maatschappelijk bestaan centraal staat. De aanpak volwassen veelplegers wordt daarmee ingebed in het stedelijk Kompas, gericht op OGGZ.

Financiën:

Totale kosten: Begroot: € 10.000 per cliënt = € 300.000
Gerealiseerd € 27.713, het overige budget (€ 272.287) wil de gemeente in 2008 inzetten

Conclusie:

Door de langzame start van dit project is het aantal woonbegeleidingstrajecten minder dan gepland. De komende jaren worden als ontwikkelingsfase gezien. De aard van de begeleiding wordt verbreed.

Stad: Breda
Project: Jeugd en veiligheid

Stand van zaken:

Project is nog in uitvoering/ gaat door

Problematiek:

Uit de veiligheidsmonitor van de gemeente blijkt jeugdoverlast hoog te scoren. De overlast veroorzaakt door jeugd kan variëren van hangjongeren tot en met overlast van jongeren die crimineel gedrag vertonen. Bovendien blijken de jongeren niet goed genoeg in beeld te zijn.

Doelstelling:

Het doel van dit project is om de jongeren beter in beeld te brengen en door middel van een persoonsgerichte begeleiding met een integrale aanpak de jongeren op het rechte pad te brengen/ houden en hen weer te integreren in de samenleving. Deze doelstelling is deels gerealiseerd.

Activiteiten:

1. Project KICK, waarbij sportactiviteiten worden ingezet als middel voor het aanbrengen van sociale vaardigheden en structuur.
2. Verschillende andere projecten in het kader van Jeugd en Veiligheid

Output:

Bedoeld was ongeveer 35 jongeren per jaar begeleiden in het KICK-project. Dit projectresultaat is ruim behaald (dubbel aantal). Er zijn beduidend meer jongeren begeleid in het KICK-project dan gepland, en ongeveer de helft is daadwerkelijk uitgestroomd naar werk en/ of onderwijs. Hierdoor is een groot gedeelte daadwerkelijk weer geïntegreerd in de samenleving. Het is onduidelijk wat het resultaat is van de "andere projecten" omdat daar pas vanaf 2008 in wordt geïnvesteerd.

Outcome:

De beoogde outcome was jongeren die dreigen voor criminele overlast te gaan zorgen weer op het rechte pad brengen. De effecten van de aanpak op jeugdcriminaliteit zijn niet meetbaar gebleken.

Financiën:

Totale kosten: Begroot: € 400.000
Gerealiseerd: € 377.607
De gemeente Breda wil de overige middelen (€ 22.393) in 2008 inzetten voor het Grote Broer project en het interventieteam.

Conclusie:

De resultaten van dit project voor het onderdeel KICK zijn goed. Voor de overige projecten is dit nog niet duidelijk. De outcome was niet meetbaar.

Stad: Den Bosch
Project: Aanpak veelplegers

Stand van zaken:

Project is nog in uitvoering/ gaat door

Problematiek:

Uit cijfers blijkt dat 10% van delictplegers verantwoordelijk is voor 60% van de criminaliteit. De criminaliteit van veelplegers tast de leefbaarheid vooral in stedelijke gebieden ernstig aan. Door een geïntegreerde aanpak van een relatief kleine groep veelplegers is de verwachting dat niet alleen de criminaliteit wordt teruggedrongen, maar ook de overlast voor burgers en de maatschappelijke onrust.

Doelstelling:

De aanpak van veelplegers heeft drie hoofddoelstellingen:

- Voorkomen dat jongeren uitgroeien tot veelpleger.
- Via effectieve sancties stoppen van het veelplegen door jeugdigen
- Een langere vrijheidsbeneming van meerderjarige veelplegers

De eerste doelstelling is gerealiseerd. Er is een lichte daling van het aantal minderjarige veelplegers en veelplegers tussen de 19 en 23. De laatste twee onderdelen van de doelstelling bleken geen factoren te zijn die het veiligheidshuis, waar dit project onderdeel van is, kan beïnvloeden.

Activiteiten:

1. Optimalisatie van de kennis en informatie-uitwisseling ten aanzien van veelplegers
 2. Verbeteren nazorgtraject voor veelplegers, veelal ex-gedetineerden.
- Dit heeft gestalte gekregen in het casusoverleg veelplegers 18-, het casusoverleg veelplegers 18+ en het casusoverleg Marokkaanse veelplegers.

Output:

Beoogde projectresultaten zijn:

1. Aantal veelplegers op 1 januari 2006 met 10% laten dalen t.o.v. de lijst met dezelfde personen op 1 januari 2005.
2. Totaal aantal criminele feiten van de populatie veelplegers op 1 januari 2006 t.o.v. 1 januari 2005 met 15% laten dalen.

Het aantal delicten dat doorgaans door veelplegers wordt gepleegd, is in 2007 ten opzichte van 2006 afgenomen. Dit is een trend over meer jaren. Veelplegers maken zich in het bijzonder schuldig aan vermogensdelicten. In 2006 waren in totaal 90 delicten per 1000 inwoners bekend die vaak aan veelplegers worden toegeschreven. In 2007 was dit gedaald tot 86 per 1000 inwoners (-4%). De daling doet zich vooral voor bij auto-inbraken en inbraken in bedrijven en diefstal van auto's. De beoogde daling is dus (nog) niet gerealiseerd.

Financiën:

Totale kosten: Begroot: € 450.000
Gerealiseerd: € 450.000

Conclusie:

Door onder andere de casusoverleggen is het aantal veelplegers gedaald. Daarnaast is het aantal delicten dat doorgaans door veelplegers wordt gepleegd de afgelopen jaren afgenomen. De doelstellingen zijn echter maar gedeeltelijk behaald doordat twee van de drie doelstellingen niet door dit project bereikt konden worden.

Stad: Den Bosch
Project: Ambulant jongerenwerk

Stand van zaken:

Project is nog in uitvoering.

Problematiek:

Als jongeren die rondhangen worden vergeleken met jongeren die dit niet doen, worden meer maatschappelijke uitval; indicatoren voor een problematische schoolloopbaan; een lagere score op psychosociaal welbevinden; minder gunstige beoordeling van de thuissituatie en meer criminele handelingen geconstateerd. Daarnaast vormt rondhangen vaak een probleem voor de omgeving.

Bij de start werden 2823 jongeren met ambulant jongerenwerk bereikt door de welzijnsorganisatie Divers. Het bereik was te beperkt en de kwaliteit van het contact is te verschillend.

Doelstelling:

Doelstelling was:

- uitbreiding van het ambulant jongerenwerk, zodat met alle rondhangende jongeren contact onderhouden worden
- verbetering van de doorverwijzing naar voor deze jongeren adequate vormen van hulpverlening, onderwijs, werk en andere trajecten.
- het verbeteren van de zorgstructuur voor jongeren, met als vindplaats de openbare ruimte

De doelstelling is deels gerealiseerd: Het ambulant jongerenwerk is tijdens de looptijd van de subsidie gemiddeld met 620 uur per jaar uitgebreid. Met de uren konden niet alle rondhangende jongeren bereikt worden. In de wijken waar op ingezet is, heeft het jongerenwerk 100% bereik gehaald. Jongeren zijn in betreffende wijken beter doorgeleid doordat jongerenwerkers meer tijd per jongere konden besteden en deelnamen aan netwerken.

Activiteiten:

1. Inzet bij overlast
2. Extra inzet bij incidenten
3. Ondersteuning Hintham project

Output:

Projectresultaten zijn:

1. Bereik van alle hangjongeren van Den Bosch
2. Alle jongeren worden op de juiste wijze doorverwezen naar hulpverlening

De projectresultaten zijn deels bereikt. De doelstellingen golden eerst voor heel Den Bosch. Later is gekozen voor het inperken van het project tot een aantal wijken. Daar zijn de beoogde resultaten behaald. De doelstelling "alle jongeren doorverwijzen" is geïnterpreteerd als "jongeren die dat nodig hebben, doorverwijzen". Een kanttekening is dat veel van de inzet reactief (bij overlast en incidenten) was en minder proactief (contact met hangjongeren zoeken). Hier is in het laatste jaar wel een positieve ontwikkeling in te zien.

Outcome:

Beoogd was het voorkomen van een maatschappelijke uitval van hangjongeren met een start van een criminele carrière als mogelijk vervolg.

Omdat veel factoren ten grondslag liggen aan de start van een criminele carrière en het jongerenwerk daar maar beperkt grip op heeft, is niet te zeggen of dit effect is bereikt, noch wat de bijdrage van het project daaraan is geweest.

Wel is een daling van 60% van het aantal overlastmeldingen gerealiseerd in de wijken waar dit project heeft plaatsgevonden.

Financiën:

Totale kosten:	Begroot € 150.000
	Gerealiseerd € 150.000

Conclusie:

Het project kan voor een belangrijk deel als beschouwd worden. Hoewel de ambitie om alle hangjongeren in Den Bosch te bereiken te hoog gegrepen was, zijn door uitbreiding van het ambulante jongerenwerk hangjongeren in de betrokken wijken bereikt en indien nodig naar hulpverlening doorverwezen. De overlast in de deelnemende wijken is gedaald.

Stad: Den Bosch
Project: Huiselijk geweld

Stand van zaken:

Project is nog in uitvoering/ gaat door

Problematiek:

Huiselijk geweld is het grootste geweldsmisdrijf in Nederland. Kinderen die opgroeien met geweld lopen groot gevaar zelf later in dezelfde gewelddadige mechanismen te vervallen. In die zin hangt huiselijk geweld direct samen met sociale veiligheid.

Doelstelling:

Het doel van het project is vernieuwing op het gebied van integrale aanpak. Als faciliteit voor betrokkenen moet er één centraal Advies-meldpunt met één telefoonnummer, met een centrale doorschakeling naar de regio, waar iedereen terecht kan voor informatie, advies en adequate hulpverlening. De doelstelling is behaald.

Activiteiten:

De activiteiten zijn benoemd bij de doelstellingen van het project en behelzen zowel het investeren in voorlichting, het versterken van samenwerking en afstemmen van processen en het oprichten van een Steunpunt Huiselijk Geweld.

Wel concludeert de gemeente Den Bosch dat er ook in de komende jaren nog veel te doen is op dit onderwerp.

- Ondanks professionele en intensieve publiciteitscampagnes op regionaal en landelijk niveau is de effectiviteit nog te beperkt. De komende jaren zal er nog fors op geïnvesteerd moeten worden bij het algemene publiek, maar zeker ook onder professionals (bijvoorbeeld huisartsen).
- Er is nog te weinig aandacht geweest voor preventieve activiteiten op scholen.
- Het doorbreken van het taboe op het onderwerp huiselijk geweld in allochtone kringen zal nog jaren inzet vergen.
- Er zijn nog onvoldoende mogelijkheden voor een structurele financiering van een Interventieteam Huiselijk Geweld in 's-Hertogenbosch en de regio.

Output:

Beoogde projectresultaten waren:

1. Via publiekscampagne is de Bossche bevolking op de hoogte gebracht dat huiselijk geweld een misdrijf is
2. Slachtoffers en daders weten waar zij terecht kunnen voor aangifte en hulpverlening
3. Ketenpartners hebben hun medewerkers getraind op het thema huiselijk geweld
4. Ketenpartners hebben protocollen en zorgprogramma's ontwikkeld
5. Alle betrokken partijen hebben eigen beleid t.a.v. het thema huiselijk geweld bijgesteld
6. Alle betrokken partijen werken optimaal samen
7. Gemeente Den Bosch heeft een Advies-meldpunt

Op deze onderdelen heeft het project de volgende resultaten behaald:

1. In 2005 is een publiekscampagne gestart, in 2006 heeft deze campagne een vervolg gekregen
2. Dit is behaald met de oprichting van het Steunpunt huiselijk geweld Brabant-Noord.
3. Alle hulpverleners volgden een training in methodiek 'de aanpak'. Daarnaast een cursus voor (school)maatschappelijke werkers om kindermishandeling te kunnen

signaleren, het opstellen van een plan van aanpak om te kunnen omgaan met loverboys en het ontwikkelen en uitvoeren van een groepsaanbod voor kinderen die getuige waren van huiselijk geweld.

4. In het kader van het Steunpunt Huiselijk geweld zijn door middel van 'sporen' (bijvoorbeeld ouderspoor en kindspoor) werkprocessen en protocollen ontwikkeld.
5. Beleid bij alle betrokken partijen is bijgesteld naar aanleiding van de oprichting van het Steunpunt Huiselijk Geweld Brabant-Noord.
6. Met betrekking tot deze doelstelling concludeert Den Bosch dat optimale samenwerking moeilijk definieerbaar is en dat er altijd zaken te verbeteren zullen zijn.
7. Eind maart 2006 was het Advies- en steunpunt Huiselijk Geweld Brabant-Noord operationeel

Outcome

Beoogde effecten waren:

- Sterke vermindering van slachtoffers van huiselijk geweld
- Snelle en effectieve interventie zodat gevolgen voor slachtoffers beperkt blijven.

Het is opvallend dat, ondanks de grotere aandacht voor het onderwerp, het aantal meldingen in 2006 sterk is gedaald, van 1147 incidenten (2004), 1238 incidenten (2005) naar 995 incidenten (2006). Of het tweede effect ook is gerealiseerd, is op deze termijn niet vast te stellen.

Financiën:

Totale kosten: Begroot € 472.710
Gerealiseerd: € 496.920, waarvan bijdrage provincie € 472.710

Conclusie:

Het project is succesvol. Zowel de doelstellingen als de projectresultaten zijn behaald. Overigens is het advies en steunpunt huiselijk geweld niet alleen in Den Bosch gestart, maar in geheel Nederland.

Het lijkt erop dat ook de eerste effecten zichtbaar worden in de daling van het aantal meldingen.

Stad: Eindhoven
Project: Maatjes in wonen

Stand van zaken:

Project is nog in uitvoering/ gaat door

Problematiek:

In Eindhoven zijn er permanent burgers die om verschillende redenen (dak- en thuislozen, ex-gedetineerden, partners in echtscheiding of verlating) aangewezen zijn op een beperkte vorm van huisvesting. Door het ontbreken van een laagdrempelige voorziening voor tijdelijke huisvesting waren deze burgers aangewezen op bereidwillige familieleden of kennissen, dan wel noodgedwongen hun dagen slijten in openbare ruimten. Door dit laatste kunnen er overlasteffecten ontstaan en een verhoogd risico van verval in ongewenst gedrag en leefpatroon.

Doelstelling:

Het project heeft als doel om dak- en thuislozen door een lichte vorm van begeleid wonen binnen 1 jaar tot zelfredzaamheid te leiden, waardoor een snelle doorstroom richting duurzaam zelfstandig wonen mogelijk is.

Deze doelstelling is behaald.

Activiteiten:

1. In 2005 zijn een drietal woningen voor huisvesting van woningbehoeftigen, veelal dak- en thuislozen, gestart in reguliere woonomgevingen
2. In de loop van dit project is dit uitgebreid tot negen woningen.

Output:

Projectresultaten zijn:

1. 40 mensen zijn betrokken bij het project, de gemiddelde verblijfsduur is 7,5 maand.
2. Van de 40 personen zijn 15 personen uitgestroomd naar zelfstandig wonen. Bij een follow-up onderzoek in augustus 2007 waren nog 10 van deze 15 personen zelfstandig wonend.

Gedurende de loop van het project zijn er aanpassingen in de doelgroep en doelstellingen geweest vanwege de zwaarte van de problematiek van de eerste beoogde doelgroep. Vervolgens zijn er geen outputindicatoren geformuleerd, waardoor het niet mogelijk is om op basis van deze outputindicatoren iets over het project te zeggen.

Financiën:

Totale kosten: Begroot: € 453.000, waarvan € 300.000 van GSB/ B5-middelen
Gerealiseerd: € 360.756, waarvan 277.075 vanuit GSB/ B5-middelen

Conclusie:

Het project is deels geslaagd. Met het aangepaste project zijn resultaten geboekt: 25% (10 van de 40) van de betrokken personen bleek na follow-up nog zelfstandig te wonen. Daarnaast is een gemiddelde doorlooptijd van 7,5 maand betrekkelijk kort.

Stad: Eindhoven
Project: Outreachende veiligheid

Stand van zaken:

Project is nog in uitvoering/ gaat door

Problematiek:

Door de komst van een dagopvang in Kanaaldijk Noord en een verschuiving van de verslavingsscène is een snelle toename van kleinere delicten en overlast in de omgeving van de verschillende gebiedenesignaleerd.

Doelstelling:

Beoogd wordt dat minder verslaafden zich in het gebied Kanaaldijk Noord ophouden en dat er meer en beter gebruik wordt gemaakt van de dagopvang. Afgeleide doelstelling is dat er tevens een vermindering optreedt van (ervaren) overlast en kleine delicten op straat en in/ vanuit winkels.

Deze doelstelling is behaald

Activiteiten:

1. Een tweetal outreachend werkzame functionarissen zijn bezig om verslaafden de dagvoorziening van Novadic-Kentron binnen te krijgen, dan wel hen aan te spreken op hun onbetamelijk optreden in de openbare ruimte
2. Veiligheidsmaatregelen in en rond de dagopvang

Output:

Beoogde projectresultaten waren:

- a. vermindering aangiften winkeldiefstallen met 25% in het aangegeven gebied.
- b. vermindering aangiften en meldingen overlast met 40% in het aangegeven gebied.
- c. vermindering van bedelgedrag door verslaafden met 10%.
- d. verbetering sociale veiligheid, gemeten via de periodieke bevolkingsmonitor.

De projectresultaten zijn behaald. Punt c., vermindering bedelgedrag bleek niet meetbaar te zijn.

Outcome:

Het was de bedoeling dat het project een bijdrage zou leveren aan de vermindering van ervaren overlast en het plegen van kleine delicten door verslaafden. Dit is gerealiseerd.

Financiën:

Totale kosten: Begroot: € 270.000
Gerealiseerd: € 270.000

Conclusie:

Het project is succesvol. Door de twee outreachend werkzame functionarissen die de verslaafden in het desbetreffende gebied hebben benaderd en de diverse veiligheidsmaatregelen in en rond de dagopvang zijn de doelstellingen van dit project behaald.

Stad: Eindhoven
Project: Risicjongeren

Stand van zaken:

Project is nog in uitvoering / gaat door

Problematiek:

In de aanpak van delictplegers beginnen in toenemende mate de ketens gesloten te raken. Nu deze aanpak draait, vond Eindhoven het wenselijk een gelijksoortige aanpak te operationaliseren voor jongeren die als potentiële delictpleger worden onderkend.

Doelstelling:

Het doel van dit project is:

- Het beschikbaar stellen van een eenduidig registratiesysteem;
- Het hebben van een actueel overzicht van risicjongeren;
- Het in uitvoering hebben van maatwerk actieplannen
- Minder jeugdigen in strafrechtelijke trajecten

Deze doelstellingen zijn deels behaald. Het functioneren van de aanpak risicjongeren is sterk afhankelijk van een adequaat informatiesysteem. Dit project heeft een langere opstartfase gekend door de tijd die het duurde voordat een adequaat informatiesysteem operationeel was. Het project is per 31 december 2007 afgerond, waarna het Centrum voor Jeugd en Gezin de aandacht voor risicjongeren waarborgt.

Output:

Het beoogde projectresultaat is:

In vergelijking met 2004 minder jeugdigen in strafrechtelijke trajecten, dan wel met een Halt-afdoening.

Deze projectresultaten zijn behaald, al is het aantal jeugdigen met een Halt-afdoening met slechts vier mensen gedaald.

Outcome:

De beoogde outcome was een bijdrage te leveren aan de vermindering van het aantal jeugdigen in strafrechtelijke trajecten. Of dit effect is bereikt, is niet bekend.

Activiteiten:

- Adequaat informatiesysteem.
- Invoering signaleringssysteem 'zorg voor jeugd'. Dit wordt ten dele bijgehouden door partners en er wordt nog geen koppeling gemaakt met andere signaleringssystemen.
- Begin september 2007 is het Centrum Jeugd en Gezin operationeel geworden.

Financiën:

Totale kosten: Begroot: € 430.000
Gerealiseerd: € 422.104

Conclusie:

Het project bereikte de voorgenomen resultaten. Of de beoogde effecten zijn gerealiseerd is niet bekend.

Stad: Eindhoven
Project: Continuering intensivering en verbreding JPP (Jeugd Preventie Project)

Stand van zaken:

Project is nog in uitvoering.

Problematiek:

De voortdurend groeiende aandacht van politie en justitiepartners voor jongeren die ontspoord zijn of dreigen te ontsporen, noodzaken tot voortzetting en mogelijk taakuitbreiding van het Jeugd Preventie Project (JPP). Met name de aanpak van jeugdige veelplegers en de aandacht voor risicojongeren accentueren van de preventieve benadering van (dreigend) ontspoorde jongeren.

Doelstelling:

Het doel van dit project is door continuering van de JPP-aanpak minimaal hetzelfde aantal cliënten te bereiken. Gelijktijdig wordt gewerkt aan optimalisering van de bestaande interventiestrategieën alsmede aan uitbreiding van het maatwerk. Tevens wordt in het kader van de aanpak risicojongeren bezien of de vindplaats uitgebreid moet worden, zodat ook andere organisaties van deze interventies gebruik maken.

Deze doelstellingen zijn deels behaald.

Output:

Projectresultaten zijn:

- a. na melding binnen 2 x 24 uur contact met de cliënt
- b. minimaal 260 trajecten per jaar (gedurende het project bijgesteld naar 180)
- c. recidiverend gedrag is verminderd met 60%
- d. Overlast is verminderd

. De beoogde projectresultaten zijn gedurende het project naar beneden bijgesteld. Het hoge aantal te bereiken cliënten bleek niet realistisch te zijn. Het naar beneden bijgestelde aantal cliënten is echter ook niet behaald. Elk jaar daalt het aantal bereikte cliënten licht verder. Het project boekt kwalitatief wel goede resultaten. Na een melding is er binnen 2 x 24 uur contact met de cliënt en de resultaten van de begeleiding zijn goed te noemen. Overlast en recidiverend gedrag zijn verminderd.

Over punt c, het recidiverend gedrag, zijn geen gegevens bekend.

Activiteiten:

Slagvaardige en direct aanpak van gemelde jongeren door doorontwikkeling van JPP.

Financiën:

Totale kosten: Begroot: € 843.000 per jaar, € 300.000 van GSB/B5-middelen
Gerealiseerd: € 993.863, waarvan € 300.000 B5-middelen

Conclusie:

De projectresultaten zijn deels behaald

Stad: Eindhoven
Project: Schoolmaatschappelijk werk

Stand van zaken:

Project is nog in uitvoering/ gaat door.

Problematiek:

Veel leerlingen hebben problemen, waardoor hun schoolprestaties achterblijven en hun startpositie in het vervolgonderwijs of op de arbeidsmarkt niet optimaal is. In toenemende mate worden scholen hiermee geconfronteerd, terwijl zij niet toegerust zijn om op een adequate manier hiermee om te gaan. Dit heeft geleid tot het instellen van schoolmaatschappelijk werk, waardoor de jeugdketens verder versterkt worden.

Doelstelling:

Het project heeft als doel om de sociale competenties van de doelgroep te verbeteren. Daarnaast zijn preventie en reductie van emotionele- en gedragsproblemen en preventie van het schoolverzuim ook beoogde doelen. Deze doelstellingen zijn behaald.

Activiteiten:

Versterking van het schoolmaatschappelijk werk, alle zogenaamde 'risico'scholen' beschikken nu over schoolmaatschappelijk werk.

Output⁴:

De beoogde projectresultaten waren:

1. Vermindering schoolverzuim/ voortijdig schoolverlaten met 25%
 2. Minimaal 300 interventies en de effecten van interventies
 3. Sluitende doorgeleiding naar bureau Jeugdzorg
 4. Zichtbare bijdrage aan de schoolontwikkeling
 5. Onderwijsinstellingen hebben een eigen registratiesysteem
 6. Scholen dragen bij aan de analyse risicojongeren en aan het opstellen van sociale PV's.
-
1. Afname schoolverzuim: PO: 2005: 5%, 2006: 2%; VO: 2005: 6%, 2006: 2%
 2. 893 interventies in 2007
 3. Met bureau Jeugdzorg, zijn de afgelopen jaren goede afspraken gemaakt, ook met een pilot verbeter agenda. Deze verbeteragenda is in 2008 opgesteld.
 4. Zichtbare bijdrage aan schoolontwikkeling
Verbeteren gedrag in de klas: PO 2005: 5%, 2006: 3%, , VO: 2005: 13%, 2006: 7%
Verbeteren leerprestatie: PO (2005: 0%, 2006: 1%, VO: 2005: 1%, 2006: 1%
Motivering verdere hulpverlening; PO: 2005: 25%, 2006: 30%, VO: 2005: 31%, 2006: 34%.
 5. De zorgstructuur op scholen is verbeterd. O.b.v. van eigen registratie en signalen dragen scholen zorgleerlingen ter bespreking aan het zorgteam.

Financiën:

Totale kosten: Begroot: € 919.000, waarvan € 100.000 van GSB-middelen
Gerealiseerd: € 1.462.805, waarvan € 100.000 GSB-middelen

Conclusie: De resultaten van dit project zijn goed. Het grootste succes van de versterking van het schoolmaatschappelijk werk is het aanzienlijk verminderde schoolverzuim.

⁴ de cijfers zijn alleen bekend over 2006, voor 2007 zijn nog niet beschikbaar

Stad: Eindhoven
Project: Bemoeizorg Eindhoven

Stand van zaken:

Project is nog in uitvoering/ gaat door

Problematiek:

Het project Bemoeizorg Eindhoven is een lopend en succesvol project dat zich richt op het organiseren van zorg voor personen die overlast veroorzaken. Van belang is dat de stabiele basis voor contact met de doelgroep blijft bestaan. Na 4 jaar projectstatus was het nodig om de werkwijze, structuur en financiering in te bedden in bestaande organisaties en beleid.

Doelstelling:

De doelgroep zijn individuen die in hun gezondheid bedreigd worden door hun marginale maatschappelijke positie, die veelal een sociaal vangnet ontberen en die in meer of mindere mate overlast veroorzaken. Het project heeft als doel om de kwaliteit van leven van deze doelgroep te verbeteren. Subdoel is verbetering van kwaliteit van leven en leefbaarheid van de omgeving cq. bestrijding van overlast. Deze doelstellingen zijn behaald. De in Woensel-West gestarte pilot "bemoeizorg" had in de wijk een dermate positief effect dat versterking van deze aanpak en daarmee een verbreding van het bereik in het verlengde lag.

Activiteiten:

- Leggen van contacten met zorgmijders
- Uitbreiding operationele leiding
- Cliëntvolgsysteem en actualisatie methodiekbeschrijving

Output:

De beoogde projectresultaten waren:

1. 500 meldingen per jaar
2. Jaarlijks 250 mensen in behandeling genomen
3. 200 mensen aangehaakt aan de reguliere zorg

De projectresultaten zijn behaald.

- a. Het aantal meldingen is hoger dan 500 per jaar (maar er is gebleken dat veel van deze meldingen niet bij Bemoeizorg thuishoort)
- b. In 2005 en 2006 zijn er resp. 321 en 320 cliënten geweest
- c. In 2005 en 2006 zijn resp. 199 en 207 trajecten afgesloten

Financiën:

Totale kosten: Begroot: € 376.000 per jaar, eenmalig € 300.000 van B5-middelen
Gerealiseerd: € 2.208.573, waarvan € 300.000 B5-middelen

Conclusie:

De resultaten van dit project zijn goed. Door uitbreiding van de operationele leiding, het realiseren van een cliëntvolgsysteem en actualisatie van de methodiekbeschrijving is de effectiviteit van Bemoeizorg Eindhoven verhoogd.

Stad: Tilburg
Project: Versterking van het veiligheidshuis

Stand van zaken:

Project is nog in uitvoering.

Problematiek:

In het Veiligheidshuis Tilburg werken justitie, justitiële instellingen, politie gemeente samen. Hiermee is de rol van de gemeente groter geworden en zal uitvoering worden gegeven aan de versterking van een aantal processen zoals de koppeling met buurtregie en de koppeling tussen preventie en nazorg. De aandacht voor jongeren in de risicogroepen zal onverminderd hoog dienen te blijven zowel vanuit de repressieve insteek (om recidive te verminderen) als vanuit de preventieve insteek (om het aantal First-Offenders te verlagen).

Doelstelling:

Doel is risicjongeren en veelplegers na strafbaar gedrag te begeleiden en eventueel een straf op te leggen. Het streven is dat het Veiligheidshuis steeds meer een scharnierfunctie gaat vervullen tussen preventie en nazorg.

Deze doelstelling is behaald.

Output:

In het bestedingsprogramma sociale veiligheid was als doelstelling opgenomen: het realiseren van een nog nader aantal te bepalen (specifieke) nazorgtrajecten gericht op (jeugdige) veelplegers

Outcome:

Verbeteren van objectieve en subjectieve veiligheid;

Verminderen (jeugd)criminaliteit (jeugdcriminaliteit: recidive 20% en first offenders 10%).

In het jaarverslag van 2007 stelt de gemeente Tilburg de volgende resultaten vast:

- Subjectieve veiligheid neemt toe;
- Stijging aantal aangiften;
- Daling aantal slachtoffers.

Ten aanzien van jeugdcriminaliteit is sprake van een daling van het aantal first offenders en lichte toename van het aantal recidive jongeren;

Activiteiten:

1. Teken en convenant doorstart veiligheidshuis

2. Scenario-ontwikkeling daders huiselijk geweld

Conform planning is op 29 juni 2006 het convenant voor de doorstart van het Veiligheidshuis ondertekend. Daarnaast is in 2006 gestart met de scenario-ontwikkeling daders Huiselijk Geweld onder regie van het (regionaal) Steunpunt Huiselijk Geweld.

Financiën:

Totale kosten: Begroot: € 345.000

Besteed: € 345.000

Conclusie:

De doorontwikkeling van het veiligheidshuis in Tilburg is succesvol. Er is sprake van voorzichtige effecten. Bovendien staat het veiligheidshuis Tilburg en de verbinding met de zorgketen (CJG) landelijk te boek als voorbeeldproject.

Stad: Tilburg
Project: Project: ordeschool Crossroads

Stand van zaken:

Project is nog in uitvoering.

Problematiek:

Een groep 14-18 jarigen vertonen dermate problematisch gedrag dat ze niet binnen het reguliere onderwijsproces kunnen worden opgevangen

Doelstelling:

Voorkomen van afglijden naar criminaliteit of doorbreken van een beginnende criminele carrière.

Deze doelstelling is nog niet behaald.

Activiteiten:

- Het project is, na een lange periode van voorbereiding, feitelijk gestart in oktober 2006 met in totaal vier jongeren. In de periode van oktober 2006 tot en met december 2007 zijn er in totaal 20 jongeren ingestroomd.
- Twee jongeren hebben het programma met een positief resultaat doorlopen en volgen nu het afrondingsprogramma.

Output:

Beoogd was het realiseren van 16 nazorgtrajecten gericht op jeugdige veelplegers

Dit projectresultaat is niet behaald. De ambitie om eind 2007 twee groepen van 8 jongeren - dus in totaal 16 jongeren - deel te laten nemen aan Crossroads is niet gerealiseerd. De inspanningen om meer deelnemers te krijgen door verder te investeren in de samenwerking met en informatieverschaffing aan partijen die de jongeren aanmelden werpen inmiddels hun vruchten af. Ordeschool Crossroads is bezig zich verder te ontwikkelen. Zo is Crossroads in 2007 onderdeel geworden van de landelijke pilot 'Nietparticiperende jongeren' en daarmee ook van het overkoepelende Project Campussen van het rijk. Dit als opmaat naar een landelijk dekkend netwerk van campussen in 2011.

Financiën:

Totale kosten: Begroot: € 780.000
Gerealiseerd: € 780.000

Conclusie:

De kwantitatieve doelstellingen van het project zijn niet gerealiseerd in het beoogde tempo. Het project wordt wel als succesvol beoordeeld.

Stad: Tilburg
Project: Project Direkshon

Stand van zaken:

Project is nog in uitvoering.

Problematiek:

Tilburg kent een grote Antilliaanse gemeenschap. Nog steeds komen Antilliaanse jongeren onvoorbereid hun toekomst zoeken in Nederland. Zonder goede opvang is het risico groot dat deze jongeren vervallen in de criminaliteit.

Doelstelling:

Antilliaanse jongeren voorbereiden op zelfstandig wonen/ functioneren en het aantal dat geholpen kan worden, vergroten.

Deze doelstelling is behaald.

Activiteiten:

- In 2007 zijn de 4 reguliere Direkshonplaatsen continu bezet geweest. Ook de 4 plaatsen 24-uursopvang zijn bezet geweest, maar door uitstroom en doorstroom van cliënten was dit niet continu.
- Sinds de start van het project zijn 42 jongeren, die op het moment van instroom de regie over hun leven kwijt waren, weer op weg geholpen naar zelfstandigheid.

Output:

Beoogd was uitbreiding van project Direkshon met 8 pensionplaatsen. Dit is gedurende het project gewijzigd naar vier 24-uursopvang en 4 reguliere plaatsen.

Deze projectresultaten zijn behaald.

Financiën:

Totale kosten: Begroot: € 120.000
Nu is € 39.000 besteed. Met instemming van de provincie wordt een deel van de uitgaven in 2008 gedaan.

Conclusie:

Het project kan als geslaagd beschouwd worden. Wel is het project vertraagd en de doelstelling neerwaarts bijgesteld. Het succes van dit project is het grote aantal bereikte jongeren.

Stad: Tilburg
Project: Project nadetentiehuis

Stand van zaken:

Project is nog in uitvoering.

Problematiek:

Jongeren die uit detentie komen zijn vaak niet in staat zelfstandig een bestaan op te bouwen en lopen daardoor meer risico op recidive.

Doelstelling:

Het realiseren van een stabiele woon- en leefsituatie voor jongeren tussen 16 en 23 jaar die uit detentie komen en die in het kader van hun resocialisatie, 24-uurs begeleiding nodig hebben. De Sluis heeft een capaciteit voor 15 jongeren waarbij na een aanloopfase de gemiddelde bezetting vanaf juli 2008 14 jongeren zal bedragen.

Output:

Per 1 februari 2008 zijn feitelijk 12 plaatsen (van de beoogde 14) beschikbaar voor jongeren tussen de 16 en 23 jaar. Reden is dat één van de voormalige bewoners van de portiekflat nog niet naar elders is verhuisd.

Outcome:

Verbetering van de terugkeer, opvang en begeleiding van ex-gedetineerde jongeren in Tilburg teneinde deze te resocialiseren.

Financiën:

Dit is een vervangend project dat in het bestedingsprogramma Sociale Veiligheid niet was begroot.
De totale kosten zijn nu € 390.000 (dat is binnen de begrote middelen voor het oorspronkelijke portiersproject)

Conclusie:

Dit project is later van start gegaan omdat het de vervanging was van het "portiersproject". Na een langzame start worden nu resultaten geboekt.

Stad: Helmond
Project: Zorg en Jeugd

Stand van zaken:

Project is nog in uitvoering.

Problematiek:

Het vergroten van de sociale veiligheid in de stad begint bij het vroegtijdig opsporen van problemen bij jongeren en het zorgdragen van een adequate begeleiding zodat zij niet ontsporen. De coördinatie tussen hulpverleners die betrokken zijn bij de begeleiding van een individueel kind, is onvoldoende. Onder regie van de gemeente Helmond en met respect voor de deskundigheid en autonomie van alle betrokken instanties, zal volgens een ketenbenadering de functie van zorgcoördinatie op het niveau van een kind worden ontwikkeld.

Doelstelling:

Het project heeft als doel de gemeentelijke regievoering in het jeugdbeleid mogelijk te maken en te komen tot duidelijke verantwoordelijkheidsdoelstellingen aan betrokken hulpverleningsdiensten en welzijnsinstellingen. Deze doelstelling is behaald.

Activiteiten:

1. Opzetten digitaal registratiesysteem
2. Versterken van de regisseursrol van de gemeente, d.m.v. het aanstellen van een regisseur.
3. Vormgeven van de functie van zorgcoördinator

Alle activiteiten zijn uitgevoerd.

Output:

Beoogde projectresultaten waren:

1. Een samenwerkingsovereenkomst waarmee de instellingen zich aan de opzet verbinden.
2. Een programma van eisen voor het jeugdvolgsysteem.
3. Een operationeel jeugdvolgsysteem.
4. Een sluitende integrale aanpak: regisseur, jeugdvolgsysteem, zorgcoördinatie en jeugdcoach.

Alle projectresultaten zijn behaald. Het succes van het project is niet alleen het digitale registratiesysteem. Door het opstellen en ondertekenen van een samenwerkingsovereenkomst tussen organisaties is de samenwerking verbeterd. De functie van zorgcoördinatie is omschreven in functieprofielen en momenteel wordt een trainingsmodule ontwikkeld voor zorgcoördinatoren. Met deze aanpak heeft de gemeente Helmond invulling gegeven aan zijn regiefunctie.

Outcome:

Het was de bedoeling dat het project zou leiden tot:

- Verminderen criminaliteit door jeugdigen
- Verminderen overlast op straat
- Verbeterde aanpak huiselijk geweld
- Daling van aantal jongeren dat met politie in aanraking komt

Het is nog niet duidelijk of deze outcome is gerealiseerd.

Financiën:

Totale kosten: Begroot: € 660.000
Provinciale bijdrage: gerealiseerd: € 660.000

Conclusie:

De resultaten van dit project zijn goed. De uitrol van deze werkwijze over heel Brabant is op dit moment in volle gang.